

EU og Internationalt
Den 13. juni 2023
FVM 283

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023

1. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 2

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet – mod et mere bæredygtigt fiskeri i EU: Status og retning for 2024
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM (2023) 303
Side 9

3. Fiskeripakken:
Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen: En fiskeri- og havpagt mod bæredygtig, videnskabeligt baseret, innovativ og inklusiv fiskeriforvaltning,
Kommissionens rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om implementeringen af Rådets forordning (EU) nr. 1379/2013 om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter
Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg samt Det Europæiske Regionsudvalg – EU handlingsplan: Beskyttelse og gendannelse af marine økosystemer for bæredygtigt og robust fiskeri, og
Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Det Europæiske Regionsudvalg om energiomstilling af den europæiske fiskeri- og akvakultursektor
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM (2023) 103, KOM (2023) 101, KOM (2023) 102 og KOM (2023) 100
Side 12

4. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2023/194 for så vidt angår fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskefartøjer i visse andre farvande og om fastsættelse af sådanne fiskerimuligheder for visse dybhavsbestande for 2023 og 204
- *Sagen er ikke på dagsordenen til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023, men forventes vedtaget ved et kommende rådsmøde.*
KOM (2023) 276
Side 29

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 26.-27. juni 2023

1. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine medfører en række afledte konsekvenser, herunder for landbrugs- og fødevarerområdet. Krigen skaber usikkerhed om de globale forsyninger af centrale fødevarer og foder. Årsagen til dette er, at Ukraine er en stor producent af korn, og at markedet for handelsgødning er afhængig af gas, hvor prisen har været meget ustabil, hvilket har påvirket produktionen. Det Internationale Kornråd (IGC) forventede den 18. maj 2023, at Ukraines andel i indeværende år 2022/23 ville udgøre 7,8 pct. af den globale eksport af hvede, 14,7 pct. af den globale eksport af majs og 8,1 pct. af den globale eksport af byg.

I forsommeren 2022 sås der særligt kraftige prisstigninger for hvede på grund af forsyningschokket, der stammer fra Ukraines og Ruslands andel af hvedemarkederne, og fra prisstigninger i inputomkostninger, især i naturgas og kvælstofgødning. Hertil kommer, at Rusland er storproducent og eksportør af fødevarer og foderstoffer til det globale marked, men har indført forbud mod eksport af hvede og andre kornprodukter.

Det globale kornmarked er dog generelt i bedring, hvilket bl.a. skal ses i lyset af, at Ukraine øgede sin eksportkapacitet betragteligt i løbet af 2022 grundet EU's initiativ om alternative fragtruter ("solidaritetsbaner") samt FN-aftalerne med henholdsvis Ukraine og Rusland om udskibning af korn fra tre ukrainske havne ved Sortehavet. Ifølge FN's koordinationscenter (JCC) er der den 2. juni 2023 blevet eksporteret 30,7 mio. tons korn via sortehavsruterne. Da en sammenlignelig mængde varer er blevet eksporteret via de alternative fragtruter, er eksporten samlet set tæt på førkrigniveau. I starten af 2023 har der dog været udfordringer med forsinkede russiske kontroller af skibe i Sortehavet, hvilket har ført til en reduktion af mængden af landbrugsvarer, der eksporteres under sortehavsaftalerne. Aftalerne udløber som udgangspunkt den 18. juli 2023, med mindre parterne vælger at forlænge dem, ligesom de gjorde i maj 2023.

Polen, Ungarn, Slovakiet og Bulgarien indførte i april 2023 ensidigt midlertidige importforbud for korn fra Ukraine med henvisning til den negative påvirkning, som store mængder landbrugsprodukter havde

på priserne i landenes lokalmarkeder. Den 28. april 2023 blev en principaftale for transit af landbrugsvarer indgået mellem de fire medlemsstater og Rumænien på den ene side og Kommissionen på den anden side mod ophævelse af importforbuddene. Som en del af aftalen indførte Kommissionen den 5. maj 2023 restriktioner på import af korn fra Ukraine til Polen, Ungarn, Slovakiet, Rumænien og Bulgarien. Polen, Slovakiet og Bulgarien løftede i maj 2023 deres nationale importforbud, mens Ungarns nationale importforbud har været gældende frem til starten af juni 2023.

Rådet vedtog den 25. maj 2023 en etårig forlængelse af forordningen om midlertidig ensidig handelsliberalisering for ukrainske varer eksporteret til EU. Formålet er at bidrage til at afhjælpe de økonomiske og handelsmæssige udfordringer for ukrainsk økonomi, der er opstået som følge af Ruslands invasion. Forordningen omfatter midlertidig suspension af toldtariffer, toldkvoter samt indgangsprisordningen for frugt og grøntsager. Endvidere indgår suspension af EU's anti-dumping-tiltag og beskyttelsesforanstaltninger over for Ukraine. Forordningen indeholder endvidere en fremskyndet beskyttelsesforanstaltning, som indebærer, at Kommissionen løbende skal rapportere til medlemsstaterne om konsekvenserne af forordningen for så vidt angår priserne på EU-markedet. Kommissionen har på baggrund af en undersøgelse mulighed for at genindføre de suspenderede toldafgifter ved en gennemførelsesretsakt. Forordningen er trådt i kraft den 6. juni 2023, og Kommissionen har samtidigt forlænget restriktionerne på import af korn fra Ukraine til Polen, Ungarn, Slovakiet, Rumænien og Bulgarien frem til den 15. september 2023. Produkterne kan fortsat sendes i transit gennem de fem medlemsstater til det øvrige EU eller til tredjelande uden for EU.

Eksport generelt

EU's landbrugseksport steg i 2022 med 13,6 pct. i forhold til 2021, mens landbrugsimporten til EU steg med 24,2 pct. EU's havde i 2022 229,3 mia. euro i eksport og 171,6 mia. euro i import, hvilket gav EU et handelsoverskud på landbrugsområdet på 57,7 mia. euro (ca. 429,7 mia. kr.) i 2022. EU's tre største eksportmarkeder var fortsat UK, USA og Kina, som i 2022 udviklede sig med øget eksport til UK og USA på henholdsvis 12,3 pct. og 15,4 pct., mens eksporten til Kina i 2022 faldt med 7,8 pct. I 2022 var EU's tre største importmarkeder Brasilien, UK og Ukraine, som steg med henholdsvis 32,8 pct., 22,2 pct. og 47,5 pct. Udviklingen af import til pågældende lande har hermed været stigende, og Ukraine har i 2022 overtaget pladsen fra USA.

WTO-forhandlingerne

WTO er i høj grad præget af manglende fremdrift i forhandlingssporet på landbrugsområdet, hvilket traditionelt har været og stadig er et af de mest komplicerede områder med meget fastlåste positioner og kun begrænset fleksibilitet hos medlemmerne. I forlængelse heraf er et udfordrende område spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO.

WTO's 13. ministerkonference (MC13) finder sted i Abu Dhabi, De Forenede Arabiske Emirater ultimo februar 2024. Det er i WTO håbet, at optimismen og det positive momentum fra den relativt succesfulde ministerkonference i Genève i juni 2022 (MC12), vil blive videreført og kan være med til at sikre flere resultater. I de aktuelle forhandlinger fokuseres der på at følge op på beslutningerne fra den 12. ministerkonference (MC12), herunder vedrørende delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier og fødevarerforsyningssikkerhed. Idet der på MC12 ikke blev opnået bredere resultater i landbrugsforhandlingerne, er det sandsynligt, at landbrug vil blive mere dominerende på MC13. Ligeledes forventes udviklingsdagsordenen i stigende grad at dominere på tværs af forhandlinger, inklusiv i forhandlinger på landbrugsområdet.

Bilaterale handelsforhandlinger

EU og New Zealand annoncerede den 30. juni 2022 politisk enighed om en bilateral handelsaftale. Ud over en høj grad af gensidig handelsliberalisering sætter aftalen den hidtil mest ambitiøse standard for

bæredygtig udvikling. Endvidere indgår et kapitel om bæredygtige fødevarer-systemer for første gang i EU's handelsaftaler. Det omfatter bl.a. øget samarbejde om dyrevelfærdsstandarder, initiativer om ud-fasning af antibiotika i den animalske produktion og samarbejde om reduktion af fødevarer-tab og madspild. Kommissionen har i februar 2023 forelagt den færdigforhandlede aftale til Rådets godken-delse. Undertegnelse af aftalen ventes inden udgangen af juli 2023, hvorefter aftalen forelægges Europa-Parlamentet.

EU og UK indgik den 24. december 2020 en Handels- og Samarbejdsaftale. Selvom aftalen formelt trådte i kraft den 1. maj 2021, er der fortsat udfordringer i forhold til at afbøde negative konsekvenser af Brexit med blandt andet overgangsordninger. EU og UK indgik den 27. februar 2023 en politisk prin-cipaftale ("Windsor Framework") om implementering af Nordirlandsprotokollen. Aftalen dækker blandt andet over varehandel, herunder told og sundheds- og plantesundhedsstandarder (SPS), medicin samt moms og afgifter. UK offentliggjorde den 5. april 2023 et oplæg om den forsinkede grænsekontrolmodel. Grænsekontrollen skal implementeres i tre faser, hvor den første starter den 31. oktober 2023. Efter denne dato kræves sundhedscertifikater for animalske produkter, planter og planteprodukter, der er kategoriseret med middel risiko. Dokumentkontrol og fysisk kontrol ved grænsen indføres fra den 31. januar 2024.

EU og Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) indgik den 28. juni 2019 en politisk principaftale om handelsdelen af en bredere associeringsaftale. I marts 2023 mødtes Kommissionen og Mercosur for at drøfte et tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, der skal understrege bæredygtig-hedsforpligtelserne ved at referere tilbage til tekst i aftalen uden at genforhandle selve aftalen. Særligt skovrydning er i fokus. Forhåbningen er at færdiggøre aftalen i år.

EU og Mexico blev primo 2020 enige om de sidste udeståender i forhandlingerne om en modernisering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000. Med moderniseringen af aftalen sikres yderligere libera-lisering af handelen med varer og tjenesteydelser samt reduktion af ikke-toldmæssige handelshindringer m.m. Aftalen indeholder et ambitiøst bæredygtighedskapitel med stærke og juridisk bindende forpligtelser ift. miljø- og klimabeskyttelse. Forhåbningen er at vedtage aftalen endeligt i år.

EU og Chile opnåede i december 2022 enighed om en modernisering af handelsdelen af den eksisterende associeringsaftale mellem parterne. Aftalen vil forbedre markedsadgang for handel og investeringer og vil herudover indeholde et bæredygtighedskapitel. Der pågår nu juridisk gennemgang og oversættelse af aftaleteksten, hvorefter den forventeligt forelægges Rådet i efteråret 2023.

Forhandlingerne med Australien blev igangsat i sommeren 2018, og selvom der på det seneste har været fremgang i forhandlingerne, er der dog fortsat substantielle udeståender, især på landbrugsdelen. Kom-missionen sigter på snarligt at nå til slutspillet i forhandlingerne.

EU indledte i 2016 forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som potentielt også vil inde-bære fordele for landbrugssektoren i EU. Fra dansk side arbejdes sammen med ligesindede EU-lande for, at forhandlingerne bidrager til bæredygtig produktion af råvarer, især palmeolie. Perspektivet for at indgå en aftale i 2023, som Indonesien har udtrykt ønske om, er usikkert.

Frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, blev sat i bero efter militærkuppet i 2014. På EU-ASEAN topmødet i december 2022 fremkom et fælles ønske om at genoptage forhandlin-gerne. Formelt blev dette annonceret i marts 2023 af Thailands vicepremier- og handelsminister og EU's handelskommissær.

Forhandlingerne med Indien om en frihandelsaftale blev besluttet genoptaget ved EU-Indien topmødet i maj 2021. En frihandelsaftale med Indien vil være af stor strategisk, politisk og økonomisk betydning. Forhandlinger om en frihandelsaftale, investeringsbeskyttelsesaftale samt om en aftale om geografiske betegnelse (GI'er) vil være parallelle.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer – afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer støtter fortsat både EU's initiativ om alternative fragtruter ifm. korneksport fra *Ukraine* ind i EU og FN's aftaler om kornudskibning fra ukrainske havne ved Sortehavet. Derudover støttes også EU-aftalen om transit af landbrugsvarer fra *Ukraine* ind i fem østlige EU-medlemsstater, som erstatter de tidligere vedtagne nationale importforbud fra de pågældende medlemsstater. Det er positivt, at EU parallelt hermed har forlænget den generelle lempelse af handelsforanstaltningerne for import fra *Ukraine*, herunder forordningen om midlertidig, unilateral handelsliberalisering for ukrainske varer eksporteret til EU. Det er dog fortsat vigtigt, at EU løbende overvåger udviklingen i importen for at sikre en balanceret import, der ikke medfører en pludselig væsentlig stigning i importen, hvilket kan skade og forstyrre EU's indre marked og prissætning. Hvis denne situation opstår, bør Kommissionen gøre brug af forordningens beskyttelsesforanstaltninger, der netop muliggør genindførelse af de suspenderede toldafgifter.

Fælles for den danske landbrugs- og fødevarerklunge er et ønske om fokus på, at den indgåede handelsaftale med *Storbritannien* i praksis kommer til at fungere så gnidningsfrit som muligt. Derfor er det positivt, at EU og *Storbritannien* er blevet enige om en politisk aftale vedr. implementeringen af Nordirlandsprotokollen, og at *Storbritannien* efterfølgende har fremlagt planer for deres del af implementeringen, der forventes at løse en række af problemerne med den eksisterende protokol ved at tilgodese både EU's SPS-standarder og *Storbritanniens* handelsmæssige integritet gennem et en risikobaseret tilgang til kontrol af varestrømmene. Det er fortsat vigtigt, at den praktiske implementering af aftalerne strømliner de administrative procedurer og dokumentationskrav ved handlen mellem parterne, så im- og eksporten faciliteres maksimalt, og at flaskehalse i samhandlen undgås.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den igangsatte dialog med *USA* fastholdes og leder frem til fælles forståelse på handelspolitiske problemstillinger. Det igangsatte arbejde under EU-US Trade &

Technology Council bør fungere som et skridt på vejen. Den fortsatte dialog må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræssektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, fx i form af veterinære certifikater, til lande i *Sydamerika*, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Det er dog vigtigt for de fælleseuropæiske certifikater, at de veterinære certifikater udarbejdes på baggrund af nuværende certifikaterfaringer og bl.a. giver mulighed for at source råvarer på tværs af EU. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der ved en eventuel revidering af aftalen med Peru og Colombia arbejdes for nul-told for fersk/kølet svinekød. For eksempel har USA nul-told til Colombia, hvilket sætter EU i en meget svær konkurrencemæssig situation.

Landbrug & Fødevarer støtter principielt set fri og fair handel med *Mercosur*, som EU har indgået en politisk aftale med. Eksempelvis har mejerisektoren offensive interesser på markedet og er tilfredse med de kvoter til Mercosur-landenes eksportører, der er givet på ost, smør og mælkepulver. Omvendt har okse- og fjerkrækssektorerne mere defensive interesser, da der på EU-niveau er betalt en høj pris for aftalen, således at Mercosur får en eksportkvote for oksekød ind i EU på 99.000 tons slagtekropsækvivalens (ca. 76.000 tons produktvægt) og for fjerkræ en kvote på 180.000 tons slagtekropsækvivalens (129.000 tons produktvægt), der samtidig bliver toldfri. Denne tilbudte mængde omfattes desuden ikke af kvotodelingen i forbindelse med Brexit, hvorfor den alene tilfalder EU27. Dette vurderes ikke at være holdbart for stabiliteten på EU's marked for okse- og fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede okse- og fjerkræsektor.

Det er centralt, at en implementering af aftalen med Mercosur sker i overensstemmelse med tidligere anvendte principper for kvotetildeling baseret på licenser og historisk samhandel, således at enkelte store kødeksporterende virksomheder fra Mercosur ikke kan sætte sig på meget væsentlige dele af markedet for import af kød til EU med negative konsekvenser for især SMV'ers mulighed for at agere på markedet. Det er desuden centralt, at Europa-Kommissionen sikrer en lige og fuldstændig implementering af aftalens bestemmelser, og at der i tilfælde af uoverensstemmelser om aftalens implementering i Mercosur følges op hurtigt blandt andet med brug af chief trade enforcement officer-funktionen i Europa-Kommissionen.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i *Sydøstasien*, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale bevægelser mod forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeriekseport.

I forhold til de igangværende *Australien*-frihandelsforhandlinger har særligt mejerisektoren offensive interesser, forudsat at indrømmelser fra EU's side afstedkommer indrømmelser fra australsk side. Desuden er det vigtigt at rådføre sig med branchen, hvis der gives væsentlige tilbud.

Landbrug & Fødevarer støtter de igangværende frihandelsforhandlinger med *Indonesien*. Landet har uafhængigt af forhandlingerne vedtaget en halal-lovgivning, der stiller krav om, at al halal-godkendelse i de lande, som eksporterer varer til Indonesien, skal ske gennem kontorer i eksportørlandene, der etableres i overensstemmelse med indonesiske regler og særskilt godkendes af de indonesiske myndigheder. Derudover skal der vedtages en fælles regeringsaftale mellem det pågældende land og Indonesien. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at en kommende frihandelsaftale inkluderer et kapitel, der netop dækker

kravet om en form for aftale om halal, og som derved kan erstatte de individuelle aftaler mellem Indonesien og de enkelte EU-medlemslande.

Desuden støtter Landbrug & Fødevarer generelt EU's forhandlinger med *Indien* om en frihandelsaftale, og der er interesse i at opnå markedsadgang for en række produkter inden for grise-, mejeri- og fjerkræproduktionen, mens især biprodukter fra oksekødsproduktion bør behandles som en sensitiv produktkategori. Desuden bør en eventuel aftale adressere eksisterende tekniske handelshindringer og sikre anerkendelse af regionaliseringsprincippet inden for visse produktionsgrene i fødevareklyngen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at øvrige handelsaftaler og -forhandlinger uden om EU – som f.eks. CPTPP, den indgåede USA-Japan-aftale, RCEP, britiske handelsforhandlinger med tredjelande og senest den bredere IPEF-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplitning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del, således at færdigforhandlede handelsaftaler sikres en hurtigere ratifikation og anvendelse.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføres som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Global Aktion, Greenpeace, NOAH, Nyt Europa, Verdens Skove og World Animal Protection har følgende bemærkninger til handelsaftalen mellem EU og Mercosur-handelsblokken. Organisationerne finder det bekymrende, at aftalen er forhandlet så længe at dele af aftalen ikke længere er tidsvarende og derfor vil medføre en lang række negative konsekvenser. Særligt de dele, der skal beskytte klimaet, naturen og oprindelige folk. Organisationerne finder det konkret bekymrende, at man fra dansk side ikke har taget stilling til: En nærmere faglig vurdering af de klimapåvirkninger, som en aftale med Mercosur landene vil indebære, at der ikke er en faglig vurdering af aftalens påvirkning af biodiversiteten, herunder særligt afskovning af Amazonas, at der ikke er en faglig vurdering af hvordan aftalen vil påvirke de indfødte folks rettigheder og at der ikke er en vurdering af dansk landbrugs klimaansvar, med en forudset øget import af soja og ethanol.

Organisationerne har tidligere sendt et brev for at understrege de negative konsekvenser for natur, klima og mennesker, som aftalen vil have. Selvom der nu er en række krav til klima og arbejdstagerrettigheder i aftalen, er disse ikke juridisk bindende, men et tillæg til aftalen. Organisationerne understreger, at handel bør bruges som endnu en løftestang til at sikre klima, biodiversitet og mennesker – ikke det modsatte. Den nye lov om afskovning vil være med til at forhindre, at europæisk import er skyld i afskovning og et vigtigt initiativ mod kraftigt at begrænse EU's globale skovrydningsaftryk samt bryde forbindelsen mellem vores forbrug og produktionsmetoder, der medfører skovrydning. Organisationerne mener dog, at det afhænger af hvordan loven implementeres. Selvom loven er en kæmpe sejr for klimaet og naturen, så mener organisationerne, at Kommissionen bruger loven som argument for, at Mercosur-aftalen kan vedtages. Det er ikke et holdbart argument, da loven i sig selv ikke kan ændre Mercosur-aftalens indledte negative konsekvenser. Herunder muligheden for en stigende import af produkter som oksekød, soja og ethanol. Ligeledes beskytter loven mod afskovning udelukkende skov og ikke andre økosystemer. Brasiliens nye præsident ønsker en politik, der skal være med til at skabe bedre forhold for oprindelige folk og naturen i Brasilien. Organisationerne mener ikke, at Mercosur-aftalen står til at kunne understøtte disse mål, men vil nærmere skabe yderligere incitament for skovrydning samt skævvride magtforholdet mellem EU. Grundlæggende mener organisationerne ikke, at handelsaftalen mellem EU og Mercosur passer ind i den nuværende og grønne kurs fra EU. Derfor opfordrer organisationerne regeringen

til ikke at ratificere EU-Mercosur-aftalen i dens nuværende form. En handelsaftale med så negative konsekvenser for klima, natur og mennesker, passer ikke til den tid, vi lever i.

Dyrenes Beskyttelse støtter EU's handelspolitiske ønske om gensidigt, lukrative handelsaftaler på globalt niveau. Det er særligt med den begrundelse, at man undgår et dyrevelfærdsmæssigt "race to the bottom", hvor lav dyrevelfærdsmæssig standard bliver økonomisk og konkurrencemæssigt attraktivt for producenter uden for EU. Dyrenes beskyttelse henstiller til, at EU i samtlige handelsaftaler stiller krav om, at animalske produkter eller produkter, der på anden vis involverer eller har betydning for dyr, underlægges de samme krav til dyrevelfærd, som er gældende for produkter produceret i EU. Dyrenes Beskyttelse henstiller desuden til gennemsigtighed i forhold til dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af handelsaftaler mellem EU og tredjelande, herunder indirekte konsekvenser for biodiversiteten i oprindelseslandet. Dyrenes Beskyttelse anerkender konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine og deraf de midlertidige handelsliberaliseringer af ukrainske varer. Dyrenes Beskyttelse opfordrer dog til, at også Ukraine underlægges krav om dyrevelfærd matchende niveauet for EU-lande snarest muligt. Dyrenes Beskyttelse henstiller til, at import og eksport og deraf følgende transport af levende dyr i videst muligt omfang erstattes af handel med og transport af slagtede dyr og forarbejdede animalske produkter. Dette med henblik på at undgå eller begrænse dyrs potentielle lidelser og ubehag forbundet med lange transporter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred enighed i Rådet om vigtigheden af en ambitiøs EU-frihandelsdagsorden, ikke mindst som led i genopretning efter COVID-19. En del medlemsstater har samtidig fokus på de mulige negative konsekvenser for sensitive europæiske sektorer som følge af en øget global samhandel med fødevarer. For så vidt angår WTO er der fuld opbakning fra medlemsstaterne til Kommissionens aktive indsats for at fremme og reformere det multilaterale handelssystem.

Regeringens generelle holdning

Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust handels- og industripolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningsikkerhed og sikrer EU's rolle i morgendagens teknologier – uden at EU lukker sig om sig selv.

I forhold til handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet vil man fra regeringens side tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende, ambitiøse og bæredygtige handelsaftaler generelt, herunder på landbrugsområdet, er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt, herunder på landbrugsområdet, danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser. Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum.

Regeringen arbejder endvidere for stabile, sikre og bæredygtige globale fødevarerforsyningskæder for at modgå konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine. Regeringen støtter endvidere indsatsen for at sikre alternative fragtruter for eksport af korn fra Ukraine til verdensmarkedet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2023 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. marts 2023, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2023.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet – mod et mere bæredygtigt fiskeri i EU: Status og retning for 2024 KOM (2023) 303

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt sin årlige meddelelse indeholdende en status for den fælles fiskeripolitik og retningslinjer for fastsættelsen af fiskerimuligheder for 2024. Hensigten med meddelelsen er en tidlig drøftelse af principper forud for fremlæggelsen af forslag til de årlige forordninger om fiskerimuligheder. I meddelelsen er der blandt andet en status for fiskebestandene og en tidsplan for fremlæggelsen af forslagene om fiskerimuligheder for 2024. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 303 af den 14. juni 2023 fremlagt en meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet – mod et mere bæredygtigt fiskeri i EU: Status og retning for 2024. Meddelelsen er modtaget i en dansk sprogudgave den 14. juni 2023.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionen har fremlagt sin årlige meddelelse vedrørende status for den fælles fiskeripolitik og de politiske retningslinjer for fastsættelse af fiskerimulighederne for 2024 (TAC¹/kvoteforordninger). Kommissionen ønsker at høre medlemsstaternes, de rådgivende råds, interessenters og offentlighedens holdninger til den i meddelelsen beskrevne strategi.

I henhold til grundforordning 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik er Kommissionen forpligtet til at rapportere årligt til Europa-Parlamentet og Rådet om fremskridt i forhold til at opnå maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for bestandene og bestandssituationen i øvrigt. Disse elementer er inkluderet i denne meddelelse. Endvidere er Kommissionen forpligtet til årligt at afrapportere om implementering af landingsforpligtelsen. Dette element er også inkluderet i meddelelsen. Endelig indeholder meddelelsen en kortfattet økonomisk analyse af fiskerierhvervet.

Meddelelsen indeholder en målsætning om, at fiskerimulighederne for 2024 fastsættes i henhold til målsætningerne i den fælles fiskeripolitik, særligt målsætningen om at fiske i overensstemmelse med princippet om et maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY).

Kommissionen henviser i meddelelsen til de fire meddelelser, som blev offentliggjort den 21. februar 2023, og som er en pakke om foranstaltninger, der skal forbedre bæredygtighed og modstandsdygtighed i EU's fiskeri- og akvakultursektorer. Pakken består af en meddelelse om den fælles fiskeripolitik, en meddelelse om energiomstilling i EU's fiskeri- og akvakultursektorer, en handlingsplan om beskyttelse af marine økosystemer og en rapport om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter².

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder

² KOM (2023) 103, KOM (2023) 101, KOM (2023) 102 og KOM (2023) 100.

MSY og samspillet med flerårige forvaltningsplaner

Et vigtigt skridt til opnåelse af målsætningerne i den fælles fiskeripolitik er flerårige forvaltningsplaner. Den flerårige forvaltningsplan for Østersøen blev vedtaget i 2016. I 2018 blev den flerårig forvaltningsplan for demersale bestande i Nordsøen vedtaget, og i 2019 den flerårig forvaltningsplan for de demersale fiskerier i De Vestlige Farvande og for demersale bestande i Det Vestlige Middelhav. Kommissionen foreslår fiskerimuligheder i overensstemmelse med de flerårige forvaltningsplaner for de arter, der er omfattet af forvaltningsplaner. Til de flerårige forvaltningsplaner har Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) udarbejdet et interval for værdier for en række bestande, der skal sikre, at målsætningen om MSY kan opfyldes inden for dette interval, i stedet for at fastlægge MSY som én enkelt værdi (punkt-værdi).

Forslag om fiskerimuligheder for 2024

Kommissionen foreslår fiskerimuligheder for 2024 på MSY-niveau for de bestande, hvor der foreligger fuld analytisk rådgivning med MSY-estimater.

Er en bestand omfattet af en flerårig forvaltningsplan, lægger Kommissionen denne til grund i sit forslag til fiskerimuligheder, medmindre forvaltningsplanen er blevet uanvendelig, for eksempel fordi mål i denne ikke længere svarer til MSY. I sådanne tilfælde foreslår Kommissionen fiskerimuligheder med udgangspunkt i MSY. Når ICES anbefaler nul-fangster af målarter, er fokus på at genopbygge målarterne med afhjælpende foranstaltninger i henhold til de flerårige forvaltningsplaner.

Landingsforpligtelsen er gradvist blevet indført i perioden 2015-19. Med indførelse af landingsforpligtelsen fastsættes fiskerimulighederne under hensyntagen til, at TAC skal afspejle fangsterne. Der er indført fleksibilitetsmekanismer, som kan indgå i forvaltningen af bestande under landingsforpligtelsen. Det omfatter år-til-år-fleksibilitet, arts-fleksibilitet, de minimis-undtagelser og undtagelser baseret på høj overlevelse. Der forudses at blive foretaget reduktioner i TAC-niveauer som følge af de-minimis undtagelser eller undtagelser for høj overlevelse.

Med UK's udtræden af EU og vedtagelsen af handels- og samarbejdsaftalen mellem EU og UK fastsættes fiskerimulighederne for langt flere bestande nu i bilaterale og trilaterale aftaler. EU og UK's skal bilateralt konsultere om fiskerimulighederne for 2024 for de fælles bestande. Derudover skal EU konsultere bilateralt med Norge om de fælles bestande i Skagerrak og Kattegat, og trilateralt med Norge og UK om de bestande i Nordsøen, der er fælles for alle tre parter.

Implementeringen af landingsforpligtelsen

Meddelelsen indeholder oplysninger om status for implementeringen af landingsforpligtelsen. Kommissionen påpeger, at kontrol og håndhævelse fortsat er en udfordring og fremhæver i den forbindelse vigtigheden af revisionen af EU's fiskerikontrolsystem.

Tidsplan for forslag til fiskerimuligheder 2024

Forslaget om fiskerimuligheder for Østersøen i 2024 forventes fremlagt i slutningen af august/begyndelsen af september 2023 med henblik på vedtagelse på rådsmødet i oktober 2023. Forslag om fiskerimuligheder for 2024 for Nordsøen, Skagerrak og Kattegat og for Sortehavet/Middelhavet forventes fremlagt i oktober 2023 med henblik på vedtagelse på rådsmøde i december 2023.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Meddelelsen har i sig selv ikke erhvervsøkonomiske konsekvenser, men anvendelse af retningslinjerne i sammenhæng med den videnskabelige rådgivning vil have betydning for fastsættelsen af de årlige fiskerimuligheder. Uden kendskab til den samlede videnskabelige rådgivning er det ikke muligt at vurdere konsekvenserne heraf.

Fastsættelse af fiskerimuligheder på baggrund af den videnskabelige rådgivning har på kort sigt erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der forventes både at være stigende og faldende fiskerimuligheder af relevans for dansk fiskeri i de kommende forslag om forordninger om fiskerimuligheder for 2024. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil imidlertid blandt andet afhænge af den samtidige udvikling i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse har selvsagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) mente, at meddelelsen bærer præg af, at det er samme procedure som sidste år. Generelt mente DFPO, at der var brug for mere fokus på forhandlingerne med tredjelande. Det går ikke godt med at blive enige til årsskiftet, så fiskeriet kan starte. Det burde være afspejlet i Kommissionens meddelelse, at man sikrer en tilfredsstillende afslutning inden kalenderåret/kvoteåret går i gang. Ligeledes burde det afspejles, at der i forbindelse med en evaluering af den flerårige plan for Nordsøen må ses på, at de fleste bestande i planen i dag er delt med tredjelande og dermed indgår i konsultationer med disse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne generelt vil støtte fastlæggelsen af generelle principper for fastsættelse af fiskerimulighederne. Det forventes ligeledes, at medlemsstaterne generelt vil støtte målet om MSY, som fastlagt i grundforordningen 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik. Endvidere forudses medlemsstaterne at fremhæve behovet for en sag-til-sag vurdering for bestande uden en fuld analytisk bestandsvurdering i den videnskabelige rådgivning. Endelig forventes medlemsstaterne at fremhæve vigtigheden af samarbejdet med henholdsvis UK og Norge.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for fastlæggelsen af generelle principper for vedtagelsen af fiskerimuligheder, og støtter det overordnede mål om maksimalt bæredygtigt udbytte for bestandene i overensstemmelse med målsætningerne i den fælles fiskeripolitik.

Regeringen arbejder for, at der opnås aftaler om fiskerimuligheder for fælles bestande rettidigt med tredjelande, herunder UK og Norge.

Regeringen arbejder for, at der, hvor det er relevant, gennemføres en harmonisering af regler for fiskeriforvaltningen med tredjelande som UK og Norge med henblik på at lette fiskeriet mellem farvande.

Regeringen støtter, at der findes praktisk anvendelige løsninger på udfordringer i forbindelse med landingsforpligtelsen, og at der arbejdes på hensigtsmæssige løsninger i forhold til overvågning og kontrol.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg
Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. **Fiskeripakken:**
Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen: En fiskeri- og havpagt mod bæredygtig, videnskabeligt baseret, innovativ og inklusiv fiskeriforvaltning,
Kommissionens rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om implementeringen af Rådets forordning (EU) nr. 1379/2013 om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter
Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg samt Det Europæiske Regionsudvalg – EU handlingsplan: Beskyttelse og gendannelse af marine økosystemer for bæredygtigt og robust fiskeri, og
Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Det Europæiske Regionsudvalg om energiomstilling af den europæiske fiskeri- og akvakultursektor
KOM (2023) 103, KOM (2023) 101, KOM (2023) 102 og KOM (2023) 100

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) skal Rådet behandle et forslag fra det svenske formandskab til rådskonklusioner om fiskeripakken. Fiskeripakken er betegnelsen for Kommissionens fire meddelelser om fremtidens fiskeripolitik. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023 med henblik vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 103, KOM (2023) 101, KOM (2023) 102 og KOM (2023) 100 af 21. februar 2023 fremlagt fire meddelelser om henholdsvis den fælles fiskeripolitik, den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter, en handlingsplan for beskyttelse af marine økosystemer og om energiomstilling af den europæiske fiskeri- og akvakultursektor ("Fiskeripakken").

Som opfølgning på meddelelserne har det svenske formandskab fremlagt et udkast til rådskonklusioner.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023 med henblik vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

De fire meddelelser er en del af en pakke om foranstaltninger, der skal forbedre bæredygtighed og modstandsdygtighed i EU's fiskeri- og akvakultursektorer, som Kommissionen offentliggjorde den 21. februar 2023.

Kommissionens meddelelse om den fælles fiskeripolitik

Kommissionen har fremlagt sin meddelelse vedrørende den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen. Den fælles fiskeripolitik blev senest reformeret i 2013. Konklusioner og anbefalinger i meddelelsen om den fælles fiskeripolitik indeholder blandt andet:

Styrkelse af personer i fiskeri- og akvakultursamfund

Kommissionen vil i 2023 og 2024 udføre et EU-dækkende inkluderende fremsynsprojekt om ”fremtidens fiskere” med henblik på at forudsige fiskeres afgørende rolle i samfundet ud over levering af høj-kvalitet fiskevarer med et relativt lavt kulstofaftryk.

Kommissionen opfordrer medlemsstater til at fremme lokale fiskerisamfunds adressering af sociale udfordringer og behov gennem lokale initiativer under EU’s Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) 2021-27.

Kommissionen anmoder videnskabelige forskningsinstitutter, i særdeleshed Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF), om at videreudvikle sociale indikatorer til brug for analyse af socioøkonomiske rapporter.

Bidrag til beskyttelse af planeten

Med henblik på beskyttelse af marine økosystemer og –ressourcer opfordrer Kommissionen medlemsstater til fuldstændigt og hurtigt at implementere de tiltag, der er beskrevet i Handlingsplanen for beskyttelse af marine økosystemer og fokusere indsatsen på at sikre, at målet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) nås i alle farvande, når man drøfter fiskerimulighederne for 2024. Kommissionen vil i 2023 og 2024 have fokus på udvikling af videnskabelig rådgivning til støtte for en økosystemtilgang i EU’s fiskeriforvaltning.

Kommissionen opfordrer medlemsstater til fuldstændigt og hurtigt at implementere direktivet om engangsplastprodukter (2019/904). Kommissionen opfordrer fiskere til at fortsætte indsatsen med opsamling af havaffald.

Kommissionen vil i 2024 udgive fire vejledninger som led i implementeringen af Kommissionens meddelelse om ”Strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030”.

Kommissionen henviser til, at den for så vidt angår rekreativt fiskeri har foreslået krav i forbindelse med revisionen af EU’s fiskerikontrolsystem om registrering af rekreative fiskere og fangstrapportering med henblik på at få et overblik over påvirkningen af rekreativt fiskeri på fiskebestande og økosystemer.

Kommissionen anfører, at der er indikationer på udbredt mangel på overholdelse og udokumenteret, ulovlig discard af fangster som et resultat af manglende udvikling og brug af de meste effektive kontrol- og håndhævelsesmidler, som for eksempel elektronisk fjernovervågning og andre moderne kontrolredskaber. Kommissionen finder også, der er behov for øget fokus på udvikling af mere selektive redskaber. Med henblik på øget selektivitet i fiskeredskaber og implementering af landingsforpligtelsen opfordrer Kommissionen medlemsstater, forskere, de rådgivende råd og producentorganisationer til at levere data, der er nødvendige for en evaluering af landingsforpligtelsen. Kommissionen vil derefter i efteråret 2024 udarbejde et kommissorium for evalueringen.

Forbedring af administrationen af den fælles fiskeripolitik

Kommissionen opfordrer medlemsstater til fuldstændigt og hurtigt at implementere de forvaltningstiltag, der er beskrevet i Handlingsplanen for beskyttelse af marine økosystemer. Kommissionen opfordrer

de regionale grupper af medlemsstater til at forbedre involvering af interessenter, særligt de rådgivende råd, i de regionale organisationer for at sikre involvering af både fiskeri- og miljømyndigheder. Kommissionen opfordrer også medlemsstater til at afsætte passende ressourcer til arbejdet i de regionale grupper. Kommissionen vil anmode STECF om i 2023 at analysere de kriterier, som medlemsstater anvender, til at tildele fiskerimuligheder på nationalt niveau, og Kommissionen vil tage initiativ til drøftelser med medlemsstater og interessenter til udarbejdelse af en køreplan om tildeling af fiskerimuligheder med henblik på øget transparens, fremme af bæredygtige fiskerimetoder og støtte til småskala- og kystfiskere.

Tilpasning til varierende fiskeriinteresser uden for EU-farvande

De nylige politiske og geopolitiske udviklinger, f.eks. Brexit og Ruslands krig mod Ukraine, har ifølge Kommissionen understreget påvirkningerne af den ændrede geopolitiske sammenhæng i Europa på den fælles fiskeripolitik, såvel som det tætte relation til maritim sikkerhed. Kommissionen vil i 2023 opdatere den europæiske maritime sikkerhedsstrategi og dens handlingsplan samt præsentere en fælles meddelelse om klimaforandringer, miljønedbrydning, sikkerhed og forsvar.

Udnyttelse af potentialer for bæredygtigt innovation og investeringer

Kommissionen understreger, at mulighederne for profit og tiltrækningskraft i fiskeri- og akvakultursektorerne også er afhængige af deres kapacitet til at innovere og investere. Kommissionen fremhæver i den sammenhæng også vigtigheden af teknologisk udvikling.

Kommissionen opfordrer medlemsstater til i samarbejde med fiskerisektoren om at øge transparens og fleksibilitet i deres forvaltning af fiskerikapacitet, og at give mulighed for omfordeling til brug for strukturelle investeringer om bord.

Kommissionen opfordrer Energiomstillingspartnerskabet, de rådgivende råd og arbejdsmarkedets parter til i 2024 at fremsætte konkrete, praktiske og bæredygtige forslag om modernisering af fartøjer for at forbedre sikkerheden, energieffektiviteten og arbejdsmiljøet om bord.

Kommissionen inviterer de rådgivende råd til at bidrage til stiftelsen af en årlig pris for bæredygtig udvikling i fiskeriet, og opfordrer medlemsstater til at støtte innovation og fremme god praksis i akvakulturproduktion.

Det sidste årtis håndgribelige resultater

I meddelelsen fremhæver Kommissionen resultaterne af reformen af den fælles fiskeripolitik i 2013, herunder genopbygning af vigtige fiskebestande, miljømæssig bæredygtighed og øget forudsigelighed, hvilket har ført til bedre økonomisk udbytte. Kommissionen fremhæver også EU's bidrag til bæredygtigt fiskeri på verdensplan, herunder i regionale fiskeriforvaltningsorganisationer, samarbejde om Arktis og marin biodiversitet samt fiskeripartnerskabsaftaler med tredjelande om bæredygtigt fiskeri. 2013-reformen har ifølge Kommissionen også fremmet bæredygtig akvakultur og givet fiskerisektoren den nødvendige stabilitet.

”Pagt om Fiskeri og Hav”

Endelig kommer Kommissionen med en opfordring til medlemsstater, interessenter og det videnskabelige samfund om at tilslutte sig Kommissionens ”Fiskeri- og Havpagt”, hvori man bekræfter den fælles forpligtelse til at implementere den nuværende politik i sin helhed og bidrage til nødvendige refleksioner og vurderinger af visse elementer af den fælles fiskeripolitik. Pagten vil danne ramme om følgende nøgleprincipper: Overholdelse af eksisterende regler, øget gennemsigtighed, bedre forvaltning, anerkendelse af fiskeres rolle som havets forvaltere og fremsynet tilgang takket være mere forskning og innovation.

Kommissionens rapport om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter

Kommissionen har fremlagt sin rapport vedrørende den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter. Den fælles markedsordning blev senest reformeret sammen med den fælles fiskeripolitik i 2013 med det formål at opnå målene i den fælles fiskeripolitik.

Rapporten indeholder en gennemgang af status for af den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter i forhold til at opnå målene for den fælles fiskeripolitik. Rapporten belyser, hvor der er fremskridt, og hvor der er plads til forbedringer. Rapporten er inddelt efter de fem søjler i markedsordningen:

1) Erhvervsorganisationer

Især producentorganisationer, samt, i betydeligt mindre omfang, sammenslutninger af producentorganisationer, brancheorganisationer og tværnationale producentorganisationer, har ifølge Kommissionen været nøgleaktører til at håndtere den fælles fiskeripolitiks implementering på det praktiske niveau. Markedsordningen, med producentorganisationer i hovedrollen, har bidraget til, at fiskeriet er blevet mere markedsorienteret. Det er især kravet om, at producentorganisationer skal lave strategiske produktions- og afsætningsplaner for at sikre, at der bliver fisket til efterspørgslen på markedet. Derved prioriterer man at fiske på kvoterne, når de har højest værdi og undgår, at prisen bliver påvirket af for højt udbud. Producentorganisationerne har været en stor hjælp under f.eks. COVID-19 krisen, da de har gjort EU-apparatet mere omstillingsparat.

Udestående problemer med producentorganisationerne er, at der er forskellige nationale tiltag til at støtte og finansiere producentorganisationer, og derfor er der konkurrenceforvridende omstændigheder på tværs af medlemsstater. Kontrollen af producentorganisationerne varetages i høj grad af de nationale myndigheder, og derfor er Kommissionen begrænset i sin kapacitet til at løse dette problem. For akvakultur, kystfiskere og småskala erhvervsfiskere har det været svært at oprette producentorganisationer. Markedsordningen har gjort det lettere for akvakultursektoren at indgå i en Producentorganisation, selvom der fortsat er et begrænset antal. Kommissionen ser det nødvendigt at yderligere fremme promoveringen af disse producentorganisationer for at opnå bæredygtigheds- og konkurrencemålene for EU Akvakultur 2021-30. Kystfiskere og småskala erhvervsfiskere føler sig overset i forhold til at modtage administrativ og finansiel støtte. De lave profitmarginer og mindre administrative ressourcer i disse typer erhvervsfiskeri gør det sværere for dem at organisere sig i en Producentorganisation.

Erfaringer med brancheorganisationer er begrænsede. De få, der eksisterer, har dog vist sig nyttige til at respondere på forsyningsusikkerhed, da denne type organisation inddrager organisationer fra flere dele af værdikæden. Ligeledes er der begrænset erfaring med tværnationale producentorganisationer, kun fire producentorganisationer anerkendes som tværnationale. Det skyldes, at det lovmæssigt er svært at anerkende og fastslå funktionen af denne type organisation. Dertil kommer, at finansieringen er et problem, da der ikke findes lovmæssig understøttelse af, hvordan det skal fordeles på medlemsstaterne.

Problemer identificeret med producentorganisationer er overholdelse af sammensætningen af medlemmer, mangel på dokumentation på producentorganisationers demokratiske funktion, utilstrækkelig tjek med regler om optagelse af nye medlemmer eller fratrædelse af medlemmer, manglende dokumentation af, om der er nok økonomiske aktiviteter i givne områder, og i nogle tilfælde var omfanget af kontrol fra medlemsstaterne utilstrækkelig.

Forinden ikrafttrædelsen af markedsordningen i 2013 eksisterede der seks interventionsmekanismer. Disse blev reduceret til én enkelt oplagringsmekanisme, som senere blev udfaset i 2018. Dette var et

bevis på, at producentorganisationerne har været gode til at tilpasse sig markedet. Oplagringsmekanismen blev midlertidigt genintroduceret i 2020 under COVID-19 for at tilbyde flere værktøjer til at håndtere det pludselig fald i efterspørgslen. Oplagringsmekanismen blev udfaset igen i slutningen af 2020. Kommissionen har fortsat mulighed for at genintroducere mekanismen.

2) Handelsnormer

Handelsnormerne i markedsordningen er ifølge Kommissionen med til at sikre, at udbuddet af fiske- og akvakulturprodukter er bæredygtige og er med til at realisere det fulde potentiale af det indre marked. Derudover er det også med til at facilitere fair konkurrence, og derved forbedre rentabiliteten af disse produkter.

I 2019 evaluerede Kommissionen implementeringen af disse handelsnormer. Konklusionen var, at handelsnormerne fortsat er relevante, effektive og værdiskabende inden for deres nuværende ramme og underliggende kriterier. Dog blev der også identificeret mangler i forhold til deres evne til at opnå målene i markedsordningen. Det viser sig, at handelsnormerne kun spiller en begrænset rolle i at sikre, at de markedsførte produkter er bæredygtige. Derudover klargjorde evalueringen, at der var muligheder for at forenkle og modernisere handelsnormerne, og at der var relativt lav kontrol fra nationale myndigheder. Som respons på evalueringen iværksatte Kommissionen en revision af handelsnormerne, som blev inkluderet i Kommissionens handlingsplan "Fra jord til bord" strategi. Høringerne bekræftede de potentielle fordele ved en EU-ramme for forbrugeroplysning om fødevarers, herunder fiskeprodukters, bæredygtighed. Kommissionen planlægger at foreslå en harmoniseret EU-tilgang til bæredygtig fødevarerproduktion i 2023.

3) Forbrugeroplysning

Den fælles markedsordning kræver forbrugeroplysning på fiskevarer og akvakulturprodukter for at fremme forbrugerens dømmekraft til at købe mere bæredygtige produkter. Forbrugere er vigtige aktører til at fremme bæredygtighed. Derfor bør nøgleinformationer oplyses hele vejen igennem forsyningskæden helt til slutforbrugeren. Kommissionen har i lyset heraf styrket sporbarhedsreglerne til at dække alle fiskevarer og akvakulturprodukter.

Den fælles markedsordning har regler om både obligatorisk og frivillig information for fiskevarer og akvakulturprodukter. Den introducerer ny og mere detaljeret obligatorisk information. Derudover kræver den fælles markedsordning også, at restauratører skal have samme information som slutforbrugere, for at dette segment ligeledes kan tage mere bæredygtige valg.

Der har været overvejelser om miljømærkning, navnlig om indførelse af en miljømærkningsordning på EU-plan eller om fastsættelse af mindstekrav for private miljømærker i relation til bæredygtighedskriterier og den underliggende certificeringsproces. Kommissionen fremlagde en rapport om disse to optioner i 2016. Imidlertid var Europa-Parlamentets og Rådets synspunkter divergerende, og man afviste begge optioner.

Overordnet har reguleringen om mærkningen af fiskevarer og akvakulturprodukter opnået vigtige mål i forbrugerbevidsthed. Dog findes der fortsat mangler i områder, hovedsageligt i omfang, information om oprindelse/herkomst, bæredygtighedsinformation og frivillig information.

4) Konkurrenceregler

Producentorganisationer kan undtages fra visse konkurrenceregler i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), artikel 101, stk. 1, for at nå deres mål under særlige betingelser.

Disse undtagelser for konkurrenceregler kan kun benyttes af producentorganisationer anerkendt af medlemsstater under den fælles markedsordning. Nogle ikke-anerkendte sammenslutninger af producenter accepterer ikke konkurrencereglerne i forordningen, men det understreges at producentorganisationer til gengæld skal leve op til flere krav, som er medvirkende til implementeringen af den fælles fiskeripolitik. Herunder er producentorganisationerne underlagt striksere lovrammer og kontrol fra nationale myndigheder.

5) Markedsoplysninger

Den fælles markedsordning kræver, at Kommissionen skal indsamle og bearbejde økonomisk information om EU's fiske- og akvakulturmarked. Derfor har Kommissionen etableret Det Europæiske Markedsobservatorium for fiskevarer og akvakulturprodukter (EUMOFA). EUMOFA tilbyder markedsoplysninger i bred forstand for bedre at forstå markedstendenser. Disse er offentligt tilgængelige og henvendt til fiskerisektoren, politiske beslutningstagere, forskningsorganer, andre relevante interessenter og den generelle offentlighed. I rapporten anfører Kommissionen, at EUMOFA er den mest omfattende database af handelsdata vedrørende fiskevarer og akvakulturprodukter. EUMOFA udfører tilmed analyser, som bl.a. har været medvirkende til at informere interessenter om, hvordan man håndterer de seneste kriser (COVID-19 og Ruslands invasion af Ukraine).

Kommissionens meddelelse om beskyttelse og gendannelse af marine økosystemer

Meddelelsen stiller ikke forslag om nye regler eller nye krav til medlemsstaterne, men indeholder alene opfordringer til medlemsstaterne om tiltag.

Kommissionen fremhæver, at det marine miljø såvel som fiskerne og fiskerisektoren står foran en række udfordringer; klimaforandringer, tab af biodiversitet Brexit, covid-19-pandemien og senest følger af Ruslands militære aggression mod Ukraine. Dette har bl.a. ført til markedsforstyrrelser, råvaremangel, stigende priser på energi og foder. Parallelt med at skulle håndtere disse umiddelbare udfordringer peger Kommissionen på, at EU ikke må miste fokus på de vitale behov for at sikre bæredygtigheden i dets fødevarsystemer, herunder sikre udbyttet af sunde marine økosystemer for fiskere, kystsamfund og menneskeheden generelt. Videre påpeger Kommissionen, at et sundt marint miljø med sunde fiskebestande og en rig biodiversitet er den eneste vej til at sikre, at fiskerisamfundene har en velstående fremtid på både kort og lang sigt.

Handlingsplanen er en udløber af EU's Biodiversitetsstrategi for 2030, hvis målsætninger alle medlemsstater har tilsluttet sig. En af målsætningerne i biodiversitetsstrategien er udlægning af 30 pct. beskyttet areal på havet i EU inden 2030.

Den eksisterende EU-lovgivning pålægger allerede medlemsstaterne en række krav om beskyttelse og genopretning af naturen, bl.a. habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet, havstrategidirektivet og vandrammedirektivet. Kommissionen understreger, at der er et hastende behov for handling på EU-niveau for at standse tilbagegangen i de marine økosystemer ved at takle alle presfaktorer, herunder at gøre fiskeriforvaltningen mere bæredygtig og moderne for at beskytte og genoprette de marine økosystemer og sikre god miljømæssig tilstand såvel som at inspirere omverdenen til tilsvarende handling.

Handlingsplanen fokuserer på marine beskyttede områder, og hvordan fiskeriforvaltningen kan bidrage til en mere effektiv beskyttelse heraf. Planen er ligeledes baseret på forslag fra interessenter fremkommet under den forudgående offentlige høring.

Mere bæredygtighed i fiskeriet

Kommissionen vil i 2023 indhente videnskabelig rådgivning om bl.a. forbedrede metoder til kun at fiske, efter målarter og optimal størrelse af fisk, for at sikre det maksimale bæredygtige udbytte. Kommissionen vil i 2024, i sammenhæng med rapporten om implementering af forordningen om tekniske bevarelsesforanstaltninger, vurdere fangst, landing og salg m.v. særligt i forhold til arter, som er udpeget som beskyttelsesværdige under habitatdirektivet. Kommissionen vil i 2024 desuden forberede nye tiltag med henblik på krav om øget selektivitet i fiskeriet samt fastsætte regler for brug af skræmmeforanstaltninger for at undgå utilsigtede bifangster af havfugle.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til,

- at der i 2023 fastsættes tærskelværdier for maksimalt tilladte niveauer af utilsigtede fangster af sårbare arter, f.eks. havpattedyr, havfugle, hajer og rokker, som en del af implementering af havstrategiens forpligtelser, og hurtigt indføres forvaltningsforanstaltninger for at sikre overholdelse af tærskelværdierne,
- at der inden udgangen af 2023 indføres fiskeriforanstaltninger med henblik på beskyttelse af den truede bestand af marsvin i Østersøen,
- at der inden 2030 indføres beskyttende foranstaltninger for andre sårbare arter med henblik på sikring af bestandenes overlevelse,
- at der senest i juni 2024 foretages en øget beskyttelse af den europæiske ål ved bl.a. opdatering af de nationale forvaltningsplaner,
- at der senest i marts 2027 foretages en opdatering af havstrategiprogrammets indsatsplaner for tabte fiskeredskaber og fiskerirelateret marint affald,
- at der inden 2030 implementeres fiskeriforanstaltninger, som øger fiskeredskabers selektivitet, herunder bl.a. udvikler nye og innovative teknikker til reduktion af fangst af små fisk, og indfører geografiske eller tidsmæssige begrænsninger for fiskeri i områder, hvor der er høje koncentrationer af fisk under mindstemålet, og
- at der inden 2030 udpeges yderligere beskyttede havområder på havet, indføres fiskeriforanstaltninger i alle udlagte beskyttede havområder, samt sikres streng beskyttelse af de vigtigste fiskebestandes gyde- og opvækstområder.

Mindre påvirkning af havbunden

Kommissionen vil overvåge og følge fremgangen af fælles henstillinger for beskyttelse af habitater. Kommissionen vil støtte udviklingen af innovative løsninger med henblik på at begrænse fiskeriets påvirkning af havbunden, med udgangspunkt i en rapport fra Det Internationale Havundersøgelseråd (ICES), der forventes i 2023.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til,

- senest 1. juli 2023 at færdiggøre arbejdet med fastsættelse af tærskelværdier for tilladte niveauer af forstyrrelse af havbunden, og hurtigt herefter vedtage nationale indsats, som sikrer implementering af tærskelværdierne,
- inden marts 2024 at indføre forbud mod anvendelse af bundsløbende fiskeredskaber i alle Natura 2000-habitatområder, som er udpeget for beskyttelse af habitater og for arter,
- inden marts 2024 at fremlægge en overordnet plan for, hvordan man har påtænker at udfase anvendelse af bundsløbende fiskeredskaber i alle beskyttede havområder inden 2030, og
- at der inden 2030 vedtages nationale og regionale foranstaltninger, som gennemfører planen.

Sikre en fair og retfærdig overgang for alle

Kommissionen vil i 2023 afholde workshop om anvendelse af EU-finansiering af tiltag, som er omfattet af nærværende handlingsplan.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at sikre tilstrækkelig finansiering til projekter, som støtter anvendelse af skånsomme fisketeknikker, der understøtter implementering af EU's miljødirektiver og fiskerisektoren ved overgang til mere skånsomt fiskeri.

Styrke vidensgrundlag, forskning og innovation

Kommissionen vil bl.a. i 2021-2027 fremme brug af finansiering til rådgivning, forskning og innovation, særligt målrettet utilsigtede bifangster, kvælstoflagring i havbunden samt bundfiskeris påvirkning på bundhabitater.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til

- at udvikle løsninger til at reducere fiskeriets miljøpåvirkninger,
- i løbet af 2023 at definere målsætninger og afdække vidensbehovet for hvert farvandsområde med henblik på at overvåge påvirkningen fra fiskeriet på økosystemerne og afsætte tilstrækkeligt med finansielle midler hertil, og
- i løbet af 2024 at fremsende arbejdsplan for forbedret dataindsamling, herunder i forhold til utilsigtede bifangster og påvirkning af havbunden.

Overvågning og kontrol

Kommissionen vil fremme implementering og håndhævelse af miljø- og fiskeriregler ved at fortsætte eller iværksætte traktatkrænkelserprocedurer og ved at anvende redskaberne i den fælles fiskeripolitik. Kommissionen vil også arbejde for en hurtig vedtagelse af en revideret kontrolforordning. Endelig vil Kommissionen i 2023 påbegynde revision af regelsæt for kontrol- og inspektionsprogrammer i visse fiskerier i overensstemmelse med handlingsplanen.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til øget brug af innovative værktøjer til understøttelse af bedre kontrol af fiskeriet, f.eks. elektronisk monitorering, samt allokering af midler til at sikre opfyldelse af handlingsplanen.

Øget interessentinddragelse

Kommissionen vil i 2023 etablere en ekspertgruppe for medlemsstaterne, hvor interessenter kan deltage som observatører med det formål at støtte Kommissionen i implementeringen af handlingsplanen og følge dens gennemførelse. Kommissionen vil i 2024 udarbejde en vejledning om fiskeri og Natura 2000-områder.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til inden udgangen af marts 2024 at forberede og offentliggøre en arbejdsplan for konkrete indsatser, der skal gennemføre handlingsplanen, herunder en specifik tidsplan for arbejdet.

Kommissionens meddelelse om energiomstilling af den europæiske fiskeri- og akvakultursektor

Baggrunden for meddelelsen er de høje energipriser i 2022, forværret af Ruslands invasion af Ukraine og følgevirkningerne for fiskeriet. Kommissionen vurderer, at brændstofudgifternes andel af driftsresultatet for fiskeriflåden i 2022 steg fra et gennemsnit på 13 pct. til et gennemsnit på 35 pct. Bl.a. derfor vurderer Kommissionen, at der er behov for at accelerere energiomstillingen for fiskeri og akvakultur. Energiomstillingen skal reducere afhængigheden af fossilt brændstof, øge modstandsdygtigheden mod udsving i energipriser samt bidrage til sektorens bæredygtighed.

Kommissionen fremsætter en samlet plan med formål om, at:

- styrke socioøkonomiske resultater og modstandsdygtighed for EU's fiskeri- og akvakultursektor,
- opnå den fælles fiskeripolitiks målsætninger om, at fiskeri i EU er miljømæssigt økonomisk og socialt bæredygtigt,

- opnå en bæredygtig, klima-neutral og konkurrencedygtig akvakultursektor i overensstemmelse med de retningslinjer for akvakultur, som blev vedtaget af Kommissionen i maj 2021
- sektoren bidrager til EU's ambitioner for klima, biodiversitet, sundhed og forureningsreduktion for 2030 og 2050, og kan udnytte de deraf følgende markedsmuligheder.

Kommissionen fremfører, at det kræver en samlet og gennemgående EU-strategi, centreret omkring et partnerskab, der samler alle de relevante interessenter, og som løbende tilpasses til udviklingen i teknologi, energikilder og infrastrukturer.

Det fremhæves, at fiskeriet har reduceret brændstofforbruget 15 pct. pr. kg fanget fisk fra 2009 til 2014, men at udviklingen siden er stagneret.

Kommissionen gennemgår i meddelelsen rammerne for energiomstilling af europæiske fiskerier, herunder støttemuligheder. Kommissionen tilkendegiver sin intention om løbende at gennemgå EU-reguleringen på området for at sikre, at reglerne ikke står i vejen for den nødvendige udvikling.

Kommissionen har identificeret barrierer for energiomstillingen inden for tre områder: teknologi, viden og færdigheder samt finansiering. For teknologi gælder det bl.a. vægt og størrelse af nye fysiske installationer på fartøjer og service infrastruktur. For viden og færdigheder gælder det bl.a. mangel på data og teknologisk viden om brændstofforbrug og alternative teknologier. For finansiering gælder det bl.a. høje investeringsomkostninger for nogle energieffektivitetsteknologier samt mangel på alternative energikilder, som udgør reelle levedygtige løsninger på nuværende tidspunkt.

Disse barrierer søger Kommissionen at adressere i 27 handlepunkter. Handlepunkterne kan inddeles i fire hovedområder:

1) Forbedring af den reguleringsmæssige ramme og samarbejde

Kommissionen vil i 2023 organisere en konference om energiomstillingen af den europæiske fiskeri- og akvakultursektor som den officielle opstart af den fornyede indsats og det fornyede samarbejde om sektorens energiomstilling. Kommissionen vil i 2023 yderligere igangsætte et nyt energiomstillingspartnerskab for den europæiske fiskeri- og akvakultursektor med deltagelse af et bredt spektrum af interessenter. Kommissionen agter, i samarbejde med energiomstillingspartnerskabet, at have udviklet en køreplan for sektorens energiomstilling inden 2024, som bl.a. skal bidrage til, at sektoren opnår klimaneutralitet i 2050.

2) Lukke hullerne for tilgængelig teknologi og viden gennem forskning og innovation

Kommissionen vil i 2023 igangsætte et studie over omkostninger og fordele for de tilgængelige teknologier til energiomstilling for den europæiske fiskeri- og akvakultursektor. Kommissionen vil videre opstille en digital platform til vidensdeling af gode eksempler på energiomstilling, samt udvikle et internetredskab til vurdering af påvirkningen af brændstofpriser på flåde og sektorniveau. Kommissionen opfordrer alle regioner og medlemsstater til at udforske mulighederne for at udvikle 'fyrtårns'-projekter og promovere projekter om energiomstilling, startende i 2024.

3) Udvikling af en arbejdsstyrke, som er klædt på til at deltage i energiomstillingen.

Kommissionen vil i 2023 arbejde for at fremhæve bevillinger, som udvikler den næste generation af 'blå færdigheder'. Endvidere vil Kommissionen arbejde for at forbedre partnerskaber og samarbejde om færdigheder i den blå økonomi som helhed. Endelig vil Kommissionen udforske mulighederne for et virtuelt akademisk program om energiomstilling, samt videreudvikle eksisterende programmer for "blå færdigheder". Kommissionen opfordrer alle regioner og medlemsstater til at integrere teknologisk viden som er nødvendig for energiomstillingen i den faglige træning og uddannelse inden for fiskeri og akvakultur.

4) Forbedre forretningsmiljøet, herunder finansieringsmuligheder og oplysning herom

Kommissionen vil udvikle en vejledning og en database med information om europæiske finansieringsmuligheder, samt arbejde på at udforske hvordan man i højere grad kan mobilisere lån og privat finansiering, til at støtte udvikling af relevante nye teknologier for ren energi. Kommissionen opfordrer alle regioner og medlemsstater til at arbejde med strategiske og ambitiøse fremgangsmåder for investeringer i energieffektivitet samt at benytte fleksibiliteten i deres fiskeris kapacitetsloft, i samarbejde med sektoren, til at muliggøre installationen af den nødvendige energiomstillingsteknologi ved at omfordele ledig kapacitet, og endelig at inkludere reformer og investeringer i deres nationale RRF-planer (genopretnings- og resiliensfaciliteten), som bidrager til blå teknologi og ren energi.

Ud over de fire hovedområder vil Kommissionen i international sammenhæng bl.a. advokere for at øge ambitionsniveauet for reduktionen i udledning af drivhusgasser i Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) strategi samt generelt fremhæve arbejdet med sektorens energiomstilling i internationale organisationer.

Kommissionen bemærker afslutningsvist, at det er afgørende, at fiskeri- og akvakultursektorens energiomstilling accelereres hurtigt. Kommissionen vil at tage bestik af implementeringen af de 27 handlepunkter årligt, og vil foreslå yderligere handlinger, hvis relevant, for at støtte energiomstillingen for sektoren.

Udkast til rådskonklusioner

I formandskabets udkast til rådskonklusioner kommer Rådet med dets erklæringer og holdninger til Kommissionens fire meddelelser. I den sammenhæng understreges vigtigheden af den fælles fiskeripolitik som en fælles politik, og udkastet berører særligt følgende emner:

Multilaterale samarbejder og forhold til tredjelande

Siden den fælles fiskeripolitik senest blev revideret i 2013, har den geopolitiske situation udviklet og ændret sig betydeligt, og Rådet opfordrer Kommissionen til blandt andet at analysere, hvilken betydning Brexit har haft på den fælles fiskeripolitik. Kommissionen opfordres også til at reagere tidligt, når nye unilaterale forvaltningstiltag forslås. Rådet anser det for nødvendigt at udvikle en sammenhængende og integreret strategi for relationerne med tredjelande og fremtidige eksterne fiskeriaftaler, som beskytter EU's kystområder og kvoter og adgang til farvande, som disse områder er afhængige af. Rådet støtter i denne henseende Kommissionens intentioner for så vidt angår EU's bidrag til bæredygtigt fiskeri på verdensplan, herunder i regionale fiskeriforvaltningsorganisationer samt fiskeripartnerskabsaftaler med tredjelande om bæredygtigt fiskeri. Derudover udtrykker Rådet sin støtte til WTO-aftalen om fiskerisubsidier, og Kommissionen opfordres til at arbejde for at forbedre EU's suverænitet inden for fødevareforsyningssikkerhed.

Styrkelse af personer i fiskeri- og akvakultursamfund

Rådet anerkender, at kommende generationer skal fremtidssikre fiskerisektoren, og opfordrer Kommissionen til at bidrage med konkrete tiltag, der kan gøre det attraktivt at være i fiskeri- og producenterhvervet. I denne forbindelse bør Kommissionen arbejde for at sikre, at EU-regulering på fiskeriområdet er enkel, administrerbar, opdateret og tilpasset sektoren, samfundet og den teknologiske udvikling. Derudover anerkendes vigtigheden i at sikre relevante uddannelser, der kan understøtte beskæftigelse med de rette kompetencer, og at der er sikre arbejdsvilkår for fiskerne. Rådet opfordrer Kommissionen til at anmode videnskabelige forskningsinstitutter, i særdeleshed Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF), om at videreudvikle sociale indikatorer til brug for analyse af socioøkonomiske rapporter.

Bidrag til beskyttelse af planeten

Som respons på Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for beskyttelse af marine økosystemer, anerkender Rådet blandt andet vigtigheden af en bæredygtig fiskeriforvaltning. Rådet bakker dermed op om beskyttelsen af biodiversiteten og marine økosystemer i henhold til eksisterende lovgivning om beskyttelse og genopretning af naturen og på baggrund af målene i EU's biodiversitetsstrategi. Der henvises til, at det primære formål med den fælles fiskeripolitik er at sikre en bæredygtig forvaltning efter en økosystembaseret tilgang, og i den forbindelse bakker Rådet ikke op om Kommissionens oplæg om et generelt forbud mod brugen af bundslæbende redskaber i naturbeskyttede områder. Der henvises til, at fiskerier kan finde sted under hensyn til de beskyttede områder afhængigt af det konkrete beskyttelsesformål. Her henviser Rådet også til det regionale arbejde, hvor medlemsstaterne har kompetencen til at indsende fælles henstillinger om eksempelvis brugen af selektive redskaber. Rådet erklærer samtidigt, at det er parat til at indgå i dialog med Kommissionen og relevante interessenter om at mindske påvirkning på havbunden. Rådet noterer sig også behovet for yderligere bidrag til at gennemføre EU's 2030 biodiversitetsstrategi. I regi af Kommissionens oplæg om forbud mod bundslæbende redskaber, opfordres Kommissionen til at udarbejde en konsekvensvurdering, der inkluderer socioøkonomiske konsekvenser.

Derudover anerkender Rådet, at den truede ålebestand skal beskyttes og henviser til, at det kræver en langsigtet og fælles europæisk indsats. Det nævnes også, at andre forhold end fiskeri har indflydelse på bestandssituationen, herunder andre menneskelige aktiviteter og miljøfaktorer som f.eks. klimaforandringer og prædatorer som sæl og skarv. Rådet henviser til, at god dyrevelfærd og viden herom er nødvendig for at styrke bæredygtigheden i fiskeriet og i akvakultur og opfordrer Kommissionen til at fokusere på forskning på dette område, så Kommissionen i højere grad kan inkludere dyrevelfærd i det politiske arbejde baseret på videnskabelig evidens.

Forbedring af administrationen af den fælles fiskeripolitik

Rådet er blandt andet enig med Kommissionens opfordring om at involvere interessenter i medlemsstaternes regionale arbejde og i de rådgivende råd, men adresserer Kommissionens opfordring om at afsætte passende ressourcer til arbejdet ved at understrege, at det allerede er meget ressourcekrævende for medlemsstaterne at være engageret i de regionale grupper. Rådet opfordrer derfor Kommissionen til at samarbejde med medlemsstaterne om at strømline og forenkle processerne med henblik på at lette de administrative byrder. Rådet opfordrer samtidig Kommissionen til at evaluere processerne i Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) med henblik på at gøre processerne mere transparente for medlemsstaterne. Vigtigheden af at bevare vigtige fiskeområder og undersøge det mulige potentiale for sameksistens mellem vindmøller, fiskeri og akvakultur understreges.

Udnyttelse af potentialet for bæredygtig innovation og investeringer i den fælles fiskeripolitik

Rådet henviser blandt andet til Kommissionens forslag om Energiomstillingspartnerskabet for fiskeriet og akvakultursektoren og hilser forslaget velkommen. Rådet er samtidigt enig med Kommissionen om, at der er behov for de rette investeringer i sektoren og opfordrer i den forbindelse Kommissionen til at revidere Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) med henblik på at tilpasse formålet med fonden til i højere grad at indebære energiomstilling. Rådet anerkender samtidig behovet for at revurdere berettigelsen for støtte til nye fartøjer for visse fiskerier, der understøtter målene om mindre udledning og energiomstilling samt brugen af innovative og selektive redskaber.

Rådet adresserer også Kommissionens forslag til medlemsstaterne, om at bidrage til stiftelsen af en årlig pris for bæredygtig udvikling i fiskeriet for at støtte innovation og fremme god praksis i akvakulturproduktion, ved at opfordre Kommissionen til at præsentere et forslag om et sådan system.

”Pagt om Fiskeri og Hav”

Endelig adresserer Rådet Kommissionens opfordring til medlemsstater, interessenter og det videnskabelige samfund om at tilslutte sig Kommissionens ”Fiskeri- og Havpagt”, og blandt andet finder Rådet det vigtigt med en stærk involvering af interessenter fra sektoren og det videnskabelige samfund.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Meddelelserne vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige, statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU’s budget. Meddelelserne vurderes ikke i sig selv at have erhvervsøkonomiske konsekvenser, men opfølgning på anbefalingerne i meddelelserne kan have konsekvenser for udviklingen og forvaltningen af fiskeriet.

Udkastet til rådskonklusioner vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssig betydning. Opfølgning på rådskonklusionerne kan have konsekvenser for udviklingen og forvaltningen af fiskeriet.

Konsekvenser

Meddelelserne vurderes ikke i sig selv at indebære lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Meddelelserne vurderes ikke i sig selv at have erhvervsøkonomiske konsekvenser, men opfølgning på anbefalingerne i meddelelsen kan have konsekvenser for udviklingen og forvaltningen af fiskeriet og akvakultursektoren

Rådskonklusionerne forventes ikke i sig selv lovgivningsmæssige, erhvervsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser. Opfølgning på rådskonklusionerne, eksempelvis ved initiativer fra Kommissionen, kan have lovgivningsmæssige eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i høring i §5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Pelagiske Producent Organisation (DPPO) mente overordnet, at Kommissionens tilgang var uambitiøs. Det var grundlæggende forkert at fokusere på at udarbejde en rapport, som indebar, at man udskød ændringerne af ting, der ikke fungerede. DPPO kritiserede, at Kommissionen brugte som grundelse for ikke at ville gennemføre ændringer, at medlemsstaterne – efter Kommissionens opfattelse – ikke fuldt ud havde implementeret de nuværende regler. DPPO understregede behovet for visse ændringer, særligt med henblik på at sikre fiskerierhvervets mulighed for at kunne omstille sig i en grønere retning. Det handlede særligt om ændringerne af kapacitetsreglerne.

DPPO var tilfredse med, at Kommissionen havde forstået vigtigheden af producentorganisationer. DPPO bemærkede, at der fortsat ikke var level playing field i forhold til, hvordan de enkelte medlemsstater havde implementeret det. Kommissionen bør derfor opfordre andre medlemsstater til at komme i gang.

DPPO mente, at mange af initiativerne i handlingsplanen om beskyttelse af marine økosystemer allerede var i proces på nær forbuddet mod bundslæbende redskaber i beskyttede områder. Det ville være et

forbud, der ramte fiskeriet hårdt. DPPO understregede, at fiskerierhvervet ikke var modstandere af beskyttelse af habitater. Der manglede dog nuancer, da dette ikke nødvendigvis var den bedste måde at beskytte havbunden.

DPPO fandt, at man fra dansk side burde arbejde for at ændre kapacitetsreguleringen. Det var desværre ikke med i meddelelsen, hvilket DPPO var skuffet over. DPPO fandt generelt initiativerne i meddelelsen uambitiøse.

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) hilser Kommissionens udmeldinger velkommen. Der er mange positive elementer og diskussioner i teksterne. Det gælder f.eks. omkring behovet for et mere sundt havmiljø og anerkendelse af regionalisering. Det overordnede indtryk er dog, at Kommissionens tilgang til EU's fælles fiskeripolitik er for stringent og uambitiøs. Det reflekterer også, at man har en meget "top-down" tilgang i Kommissionen til fiskeripolitikken – og man kunne have opnået et meget bedre produkt ved en større inddragelse af fiskeriets organisationer og de rådgivende råd m.fl. og sikret større konsensus omkring det vigtige arbejde, som vi har med en fortsat udvikling af det bæredygtige fiskeri og sikring af et sundt havmiljø.

Det er f.eks. skuffende, at Kommissionens meddelelser slet ikke beskæftiger sig med bureaukratiet, de tunge og topstyrede beslutningsprocesser i den fælles fiskeripolitik, som er til skade for både havmiljø og fiskerierhvervet. Kommissionen burde i sine meddelelser have fokus på, hvordan omlægningen af fiskeriforvaltningen kan være, f.eks. behovet for at man kommer væk fra, at der skal være samme tilgang til alt ("one size fits all"), uanset hvilket hav og farvand, som man fisker i og uanset hvilket fiskeri, som man er i.

En væsentlig udfordring med den nuværende tilgang er f.eks., at det er overordentlig svært for fiskeriet at få lov til at arbejde med at udvikle selektive redskaber og efterfølgende at få godkendt redskaberne til anvendelse. En anden væsentlig udfordring er, at der er stor fokus på, at landingspligt skal overholdes, f.eks. kan man næsten få det indtryk ud fra Kommissionens meddelelse, at landingspligt er et formål med den fælles fiskeripolitik. Men det er det ikke – det er set som et middel til at sikre en fortsat bæredygtig udvikling af fiskeriet. Desværre er der ofte ikke i Kommissionen vilje til at sikre, at fiskeriet kan udvikle sig med landingspligten, det gælder f.eks. i kvotefastsættelsen for visse arter eller brug af de bestemmelser f.eks. omkring fleksibilitet, der ledsager landingspligten i grundforordningen for den fælles fiskeripolitik. Denne erkendelse finder man ikke i Kommissionens meddelelser.

En anden væsentlig udeladelse i Kommissionens udmeldinger er en diskussion af det grundlæggende behov for økonomiske konsekvensanalyser, når Kommissionen stiller forslag eller laver meddelelser i forhold til den fælles fiskeripolitik. Væsentlige og omfattende forslag er sjældent fulgt op med seriøse konsekvensanalyser – som det er tilfældet på mange andre politikområder i EU. Kommissionens udmelding om, at de synes, at det er en god ide med et omfattende forbud mod brug af bundslæbende fiskeredskaber i forskellige beskyttede områder, uanset baggrund for beskyttelsen, er desværre et godt eksempel på dette.

Som Danmarks – og en af EU's – største forening for kystfiskere hilser DFPO Kommissionens tanker om en fortsat udvikling af kystfiskeriet velkommen. Det er dog hverken Kommissionen, lobbyister i Bruxelles eller forskere knyttet til Kommissionen som skal definere, hvad der er et "rigtigt" kystfiskeri i de enkelte EU-lande eller hvordan man fremmer kystfiskeriet f.eks. med kvotetillæg. Det er national kompetence. Når det er sagt, så er Danmark allerede i dag et godt eksempel for de øvrige EU-lande ved, at der årligt afsættes rigeligt med fiskerimuligheder til kystfiskersegmentet gennem den nationale kystfiskerordning. DFPO kan i øvrigt givet den høje organisationsgrad i Danmark ikke se, at der skulle være småskala erhvervsfiskere, som der ikke tages hensyn til i fiskeripolitikken.

DFPO er dybt bekymret for Kommissionens tilgang i handlingsplanen om beskyttelse af marine økosystemer, særligt tankerne om mod bundsløbende redskaber i både habitats-, natura-2000 og fuglebeskyttede områder. Det er en tilgang, som mest bærer præg af et ønske om at skabe overskrifter end at samarbejde med fiskerierhvervet i EU om at sikre en reel beskyttelse af havmiljøet. Regulering af fiskeriet og beskyttede områder i havet skal ske ud fra et sagligt og fagligt grundlag og med fokus på, hvad man ønsker at beskytte og sikre. Kommissionens tilgang stemmer ikke overens med gældende regler eller reflekterer et ønske om at sikre en fortsat bæredygtig udvikling af fiskeriet. Det ville have betydelige negative økonomiske konsekvenser for fiskeriet i EU og derved fødevarerforsyningen, hvis man hovedløst lavede et forbud mod bundsløbende redskaber. DFPO er ikke afvisende overfor, at der indføres restriktioner for fiskeriet med bundsløbende redskaber – det vidner det fælles oplæg sammen med Danmarks Naturfredningsforening om 10 pct. urørt hav om. Men det skal ske med omtanke, med fokus på hvad man ønsker at opnå og med respekt for de vigtige fiskepladser. Allerede i dag er der mange forskellige initiativer, der begrænser fiskeriet og reelt er det ifølge DTU Aquas opgørelser ca. 1/3 af det danske havareal, som befiskes med bundsløbende redskaber.

Endelig har DFPO længe både nationalt og i EU-arbejdet efterlyst, der bliver gjort en prioriteret indsats for udvikling og videreudvikling af redskaber, som allerede findes og som ikke har den store påvirkning på havbunden. Det burde have været et centralt element i Kommissionens meddelelse frem for blot at signalere behov for mere regulering, forbud og restriktioner.

Marine Ingredients Denmark støttede bemærkningerne fra DPPO og DFPO.

Marine Ingredients Denmark fandt også et behov for yderligere undersøgelser forud for et forbud mod bundsløbende redskaber. Kommissionen var nødt til at forholde sig til andre faktorer så som, hvad der blev udledt, og hvordan det påvirkede de marine økosystemer.

Marine Ingredients Denmark bemærkede, støttet op af Danish Seafood Association og Tænk tanken Hav, at de tidligere ikke kunne modtage støtte midler til grøn omstilling, da det åbenbart var specielle regler for forarbejdningsvirksomheder på fiskeriområdet. Man havde dog nu fået lovning på, at der kunne søges støtte, hvilket var meget positivt. Marine Ingredients Denmark understregede, at det var vigtigt fortsat at have fokus på forarbejdningsindustrien, når det handlede om støtte særligt i forhold til at blive sidestillet med andre erhverv.

Marine Ingredients Denmark bemærkede, at meddelelsen om energiomstilling også skulle omfatte forarbejdningsindustrien. Derudover mente Marine Ingredients Denmark, at man fra dansk side burde fremhæve det gode kontrolsystem, som der er i Danmark, ift. vejning mv.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO (FSK-PO) kunne overordnet støtte Kommissionens analyse af udfordringerne i fiskeripolitikken. Dog savnede FSK-PO, at Kommissionen italesatte, at det skånsomme fiskeri, var et værktøj til at løse mange af udfordringerne. En af udfordringerne var generationsskifte. FSK-PO understregede, at det var betydeligt nemmere i små fartøjer. FSK-PO mente, at hvis EU vil sikre et bæredygtigt og mangfoldigt kystfiskeri, så var fiskeriet nødt til at åbne sig op for en anden gruppe af primærproducenter end dem vi havde i dag. Dette kunne blandt andet gøres ved at demokratisere og lette adgangen og mulighederne for at blive fisker. FSK-PO fandt, at et skift til en økosystembaseret forvaltning kræver mere viden, og derfor burde ICES inddrage flere "ikke fiskerirelaterede" parametre i deres rådgivning. Herunder påvirkningen fra pattedyr og fugle på den manglende genopbygning af visse fiskebestande. Derudover påpegede FSK-PO bomtrawlerne, som fortsat truede kystfiskersamfund, som Kommissionen fremhævede var et vigtigt mål med hele politikken. FSK-PO mente ikke, at bomtrawl hørte hjemme i en bæredygtig fiskeripolitik. FSK-PO mente videre, at man bør fokusere en stor del af

innovationen på at udvikle det skånsomme fiskeri. Desuden påpegede FSK-PO, at der bør forskes mere i de samlede økonomiske konsekvenser af de valg, der tages i fiskeripolitikken. FSK-PO opfordrede Danmark og Kommissionen til at undersøge, hvad discarden er i de skånsomme fiskerier. Derudover opfordrede FSK-PO Danmark til at få DTU Aqua til at gennemgå udenlandske bomtrawleres landingsmønstre (sorteringer) og koble disse til fiskerimønstre og resultat af fiskerikontrollens data. FSK-PO påpegede problematikken omkring lige repræsentation i forhold til stakeholder involvering. Grundet færre midler og relativ dårlig organiseringsgrad havde småskalafiskere dårligere mulighed for at deltage. Derfor opfordrede FSK-PO EU og medlemsstaterne til at afsætte midler til særligt småskalafiskere. FSK-PO er positive for, at Kommissionen italesætter vigtigheden af artikel 17, og at der nu var en analyse i gang af de kriterier medlemsstaterne bruger. FSK-PO anbefalede en yderligere styrkelse af kystfiskeriet via kystfiskerordningen, med f.eks. tilførsel af yderligere fiskerimuligheder. Videre anbefalede FSK-PO, at det kun er den beskyttede ordning der videreføres. Dette ville bidrage til at sikre kystfiskeriet og sikre levering på centrale målsætninger i EU's miljø- og fiskeripolitik

FSK-PO er skuffede over, at den offentliggjorte handlingsplan ikke begrænser eller varsler en udfasning af bomtrawlsfiskeri. Modsat var FSK-PO positive over, at skånsomt fisker i handlingsplanen blev set som en del af løsningen. FSK-PO mente, at placeringen af de beskyttede områder var meget vigtig. Hvis de ikke blev placeret hensigtsmæssigt, så ville beskyttelsen potentielt underminere kystfiskernes muligheder for at drive fiskeri. Derfor var det vigtigt for FSK-PO, at det skånsomme kystfiskeri blev tænkt ind i planlægningen og arbejdet. Overordnet hilste FSK-PO det velkommen, at man ville minimere fangsten af pattedyr og fugle. Fiskerne skulle dog have tid til at omstille sig til nye redskaber. Kommissionen anbefalede i handlingsplanen, at der blev afsat flere penge til den grønne omstilling, hvilket var positivt, men FSK-PO håbede at blive inddraget i arbejdet. I Kommissionens handlingsplan manglede FSK-PO at se, at også økosystemeffekter af pattedyr og fulgte er vigtige at få kortlagt. Det burde prioriteres og inkluderes i forvaltningen.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) er tilfredse med Kommissionens handlingsplan om beskyttelse af marine økosystemer. Grundet den nuværende biodiversitetskrise på både land og på havet, finder DN regeringens holdning til Kommissionens handlingsplan uambitiøs. DN anbefaler, at man fra dansk side sætter ambitionerne op for at beskytte og genoprette havnaturen. DN mener, at Kommissionens marine handlingsplan foreslår konkrete handlinger og tidsrammer for at sætte turbo på naturgenopretning på havet og dermed også stoppe biodiversitetskrisen på havet. DN finder det kritisabelt, at den danske regering har udtalt sig kritisk over for udfasning af bundtrawl i alle marine beskyttelsesområder og i stedet alene ønsker at minimere mulige økonomiske tab for fiskerierhvervet. DN henviser til, at både Kommissionen, ICES og Danmarks Biodiversitetsråd anerkender at trawling med bundslæbende redskaber en af de allerstørste presfaktorer på havets økosystemer og dermed også biodiversiteten. DN deler ikke regeringens vurdering af, at et generelt forbud mod bundslæbende fiskeredskaber i alle beskyttede havområder i 2023 ikke følger EU's naturdirektiver. DN opfordrer regeringen til at fremlægge en mere detaljeret begrundelse om hvordan et forbud mod trawl i områder udpeget under naturdirektiverne, ikke følger EU lovgivning på dette område. DN opfordrer desuden regeringen til at påpege de videnskabelige undersøgelser, der underbygger regeringens holdning at bundslæbende redskaber ikke har en påvirkning på de fuglearter som området er udpeget på grundlag af. DN mener, at hvis havets biodiversitet og dermed også fiskebestandene og fiskerierhvervet skal bevares på lang sigt, så må Danmark skifte kurs og bakke op om Kommissionens marine handlingsplan og støtte op om at udfase bundslæbende redskaber i alle naturbeskyttelsesområder.

DN hilser Kommissionens fokus på de følsomme arter velkomment, især for at reducere bifangster af f.eks. marsvin, hajer og rokker. Desuden støtter DN, at Kommissionen specifikt fremhæver nødvendigheden for at genoprette og beskytte den kritisk truede ål gennem en række tiltag såsom at genoprette

ålehabitater. DN mener dog, at Kommissionen bør opfordre medlemslande til at følge ICES rådgivningen og lukke alt fiskeri efter ål i ferskvand og saltvand, også det rekreative fiskeri. Desuden hilser DN Kommissionens opfordring til medlemslandene velkomment, om at udvikle bedre løsninger for at reducere fiskeriets påvirkning på følsomme arter og miljøpåvirkning. DN hilser det også velkommen, at Kommissionen anerkender nødvendigheden af at beskytte vigtige levesteder for fisk, såsom gyde og opvækstområder. Slutteligt finder DN det positivt, at Kommissionen ønsker at fremme omstilling til skånsommere og mindre brændstofintensive fangstmetoder.

Tænketanken Hav fandt det generelt vigtigt at beskytte hele havbunden. Der manglede dog en kortlægning af, hvad man gerne ville beskytte. Tænketanken Hav mente, at der var brug for en analyse af konsekvenserne for f.eks. fiskeriet ved at lave nogle fuglebeskyttelsesområder, hvor det ikke var tilladt at fiske med bundsløbende redskaber. I handlingsplanen nævnes vigtigheden af at kunne vurdere omkostninger og effekter af omstilling til et mere selektivt og miljømæssigt bæredygtigt fiskeri. Derfor anbefalede Tænketanken Hav, at Danmark fulgte Kommissionens kommende arbejde med udviklingen af et modelleringsværktøj til at inkorporere naturkapital i økonomiske beslutninger, herunder at Danmark anvendte de værktøjer til at vurdere og kvantificere den økonomiske værdi af marine økosystemtjenester og de socioøkonomiske omkostninger og effekter (positive og negative) af at holde havmiljøet sundt. Tænketanken Hav og dets medlemmer anbefalede endvidere, at minimum 30 pct. af det danske havareal senest i 2030 bør være reelt beskyttet i et netværk af beskyttede havområder. Alternativt kunne der, på et fagligt grundlag, udpeges andre/flere beskyttede havområder med henblik på at opnå målet om minimum 30 pct. med en reel beskyttelse. Der var også behov for at kigge på redskaber generelt. Overordnet bakkede Tænketanken Hav op om beskyttede områder, men mente, at der var behov for en undersøgelse af, hvordan det skulle gøres, og understregede, at det i dén sammenhæng var vigtigt med dialog med erhvervet. Tænketanken Hav arbejdede i nærværende år med en analyse af effekterne af beskyttede havområder og med et generelt fokus på miljømæssige aspekter af fiskeri. På den baggrund forventer Tænketanken Hav at kunne fremlægge resultater, som kan indgå i regeringens videre arbejde med beskyttede havområder og fiskeri.

Danish Seafood Association (DSA) understregede, at det er et grundlæggende problem, at fiskeindustrien i EU's statsstøtteregele er underlagt en kraftig forskelsbehandling i forhold til andre sektorer. Beløbsgrænserne for fiskeindustriens virksomheder ligger væsentligt under beløbsgrænserne for andre fødevarerforarbejdningsvirksomheder, som ellers er sammenlignelige. DSA bemærkede, at fiskeindustrien havde en beløbsgrænse på 30.000 euro over én 3 års-periode. Det betød blandt andet, at virksomheder hurtigt rammer et loft med den lavere grænse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

I forhold til Kommissionens meddelelse om en EU handlingsplan: Beskyttelse og gendannelse af marine økosystemer for bæredygtigt og robust fiskeri støtter medlemsstaterne generelt ambitionerne om at genskabe marine økosystemer og stoppe tilbagegangen af biodiversiteten i havene. Ligeledes støtter medlemsstaterne generelt tiltag, som understøtter målsætningerne fastlagt i EU's Biodiversitetsstrategi mod 2030.

Endvidere forudses medlemsstaterne at fremhæve behovet for, at der på tværs af EU fastlægges en harmoniseret tilgang til fiskeriforvaltning i beskyttede havområder på havet, og langt størstedelen af medlemsstater er imod et generelt forbud mod anvendelse af bundsløbende redskaber. For så vidt angår Kommissionens tre yderligere meddelelser om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter, om den fælles fiskeripolitik i dag og i morgen: En fiskeri- og havpagt mod bæredygtig, videnskabeligt baseret, innovativ og inklusiv fiskeriforvaltning og om energiomstilling af den europæiske fiskeri- og akvakultursektor har haft en række bemærkninger, som i særlig grad fokuserer på vigtigheden af at sikre fiskerierhvervets fremtid og på hvordan dets udvikling kan understøttes bedst.

Der forventes generelt opbakning blandt medlemsstaterne til rådskonklusionerne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder, at den fælles fiskeripolitik har potentiale til langsigtet bæredygtig forvaltning af fiskeriet og marine ressourcer med det formål at opnå miljømæssige, økonomiske, sociale og beskæftigelsesfordele. Regeringen støtter blandt andet det overordnede mål om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i den fælles fiskeripolitik og nødvendige tiltag til beskyttelse af marine økosystemer.

Regeringen støtter en velfungerende landingsforpligtelse og lægger vægt på, at der findes praktisk anvendelige løsninger på udfordringer i forbindelse med landingsforpligtelsen, og at der arbejdes på hensigtsmæssige løsninger i forhold til overvågning og kontrol.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at der i flere sammenhænge skal være et øget fokus på at tilvejebringe det bedste videnskabelige grundlag for gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, herunder i Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF's) vurdering af fælles henstillinger fra de regionale grupper.

Vedrørende gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik lægger regeringen vægt på, at der er behov for, at Kommissionen spiller en mere aktiv rolle i samspillet mellem de regionale grupper og Kommissionen.

Regeringen finder, at det er en forudsætning for en velfungerende fiskeriforvaltning, at EU's fiskerilovgivning er enkel, administrerbar, opdateret og er tilpasset sektorens, samfundets og den teknologiske udvikling.

Regeringen ønsker et tæt multilateralt samarbejde om fiskeriforvaltning og i særdeleshed med tredjelande som UK og Norge med henblik på at lette fiskeriet mellem farvande og fælles bæredygtig forvaltning af havets ressourcer.

Regeringen forholder sig positivt til Kommissionens ønske om en "Fiskeri- og Havpagt".

Regeringen støtter, at den fælles markedsordning, med den seneste reform, nu har flyttet fokus fra direkte prisintervention til foranstaltninger, der understøtter sektorens konkurrenceevne med fokus på bæredygtigt fiskeri. Regeringen støtter, at der fortsat arbejdes med implementeringen af den fælles markedsordning, og finder det væsentligt at der i den sammenhæng er fortsat fokus på behov for konsistens mellem horisontal fødevarelovgivning på mærkningsområdet inden for EU og forbrugeroplysning i markedsordningen. Endelig finder regeringen generelt, at producentorganisationernes opgaver bør bygge på frivillighed.

Regeringen er som udgangspunkt positiv over for Kommissionens plan for genopretning af havnaturen, idet et sundt havmiljø også vil styrke fiskerierhvervet.

Regeringen bemærker, at et generelt forbud mod bundsløbende fiskeredskaber i alle beskyttede havområder i 2030, uanset beskyttelsesformål, vurderes ikke at følge af EU's naturdirektiver. I danske farvande vil et generelt forbud mod bundsløbende fiskeredskaber eksempelvis føre til lukning af et større fuglebeskyttelsesområde i Skagerrak, hvor der i dag er et meget stort og vigtigt fiskeri med bundsløbende fiskeredskaber. Anvendelse af bundsløbende redskaber i dette område skønnes ikke at have afgørende betydning for beskyttelsen af de fugle, som området er udpeget på grundlag af.

Regeringen finder det derfor meget vigtigt, at der stadig kan finde fiskeri med bundsløbende fiskeredskaber sted i beskyttede havområder, så længe områdernes integritet ikke skades, og at udpegningsgrundlaget, herunder udpegede habitater og arter i områderne, sikres den nødvendige beskyttelse i overensstemmelse med EU's naturdirektiver.

Regeringen støtter Kommissionens målsætninger for et mere bæredygtigt fiskeri, både miljømæssigt og økonomisk, og er enig i at energiomstillingen er en vigtig del heraf. Regeringen lægger vægt på, at meddelelsen bidrager til, at samtlige medlemsstaters fiskerier følger en målsætning, som er i tråd med den danske målsætning om grøn omstilling af fiskerierhvervet, som bl.a. fremlagt i Grøn Skattereform. Dette vurderes at bidrage til lige konkurrencevilkår på fiskeri- og akvakulturområdet.

Regeringen støtter overordnet udkastet til rådskonklusioner om fiskeripakken, idet man arbejder for det ovenfor anførte. Regeringen støtter desuden opfordringen til Kommissionen om at fokusere på bedre dyrevelfærd baseret på forskning og videnskabelig evidens.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2023 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 20. marts 2023 for så vidt angår de fire meddelelser, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2023.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2023/194 for så vidt angår fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande og om fastsættelse af sådanne fiskerimuligheder for visse dybhavsbestande for 2023 og 2024 KOM (2023) 276

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. maj 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag om ændring af Rådets forordning (EU) 2023/194 for så vidt angår fastsættelse af fiskerimuligheder for 2023 for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande. Forslaget omhandler blandt andet fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/ Kattegat for perioden 1. juli 2023 til 30. juni 2024 og for rejer i Skagerrak og norsk del af Nordsøen. Forslaget indeholder også visse andre fiskerimuligheder. Forslaget forventes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for berørte bestande. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023, men forslaget forventes vedtaget snarest muligt.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 276 fremsat forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2023/194 om fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande og om fastsættelse af sådanne fiskerimuligheder for visse dybhavsbestande for 2023 og 2024.

Forslaget fremsættes med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat

Kommissionens forslag indeholder forslag om fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2023 til 30. juni 2024.

Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har 20. april 2023 fremlagt sin rådgivning for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2023 til 30. juni 2024. Rådgivningen har siden 2019 dækket både Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. Hvor der tidligere kun forelå en rådgivning baseret på maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for Nordsøen, giver ICES nu rådgivning baseret på maksimalt bæredygtigt udbytte for hele området, som forvaltningsmæssigt er delt på to TAC³-områder, henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. ICES rådgiver, at med anvendelse af MSY-tilgangen må fangsterne fra den 1. juli 2023 til den 30. juni 2024 højst være på 143.598 tons samlet for de to TAC-områder. Dette svarer til en stigning i rådgivningen på 109 pct. i forhold til rådgivningen for 1. juli 2022 til 30. juni 2023.

Hvor bestanden i Skagerrak/Kattegat i mange år har været fælles forvaltet mellem EU og Norge, så er bestanden i Nordsøen, efter UK's udtræden af EU, nu fælles forvaltet mellem EU og UK. Der skal således ske konsultationerne med både Norge og UK. Der er i 2021 aftalt en fordeling af bestanden mellem henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, der indebærer en TAC andel for Skagerrak og Kattegat på 18,3 pct. af de samlede fastsatte fiskerimuligheder for bestanden.

EU er den store kvoteholder på brisling, og Danmark har langt hovedparten af EU's fiskerimuligheder efter brisling, henholdsvis 95 pct. i Nordsøen og 72 pct. i Skagerrak/Kattegat. Sammen med tobis er brisling den vigtigste art i dansk industrifiskeri.

Kommissionen har i et efterfølgende non paper fremlagt forslag vedrørende fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2023 til 30. juni 2024 efter afholdelsen af trilaterale drøftelser mellem EU, Norge og UK. Forslaget følger rådgivningen om samlede fiskerimuligheder på 143.598 tons og den aftalte fordeling af bestanden mellem henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. Endvidere foreslås der i overensstemmelse med konsultationerne fuld fleksibilitet fra Skagerrak/Kattegat til britiske og EU-farvande i Nordsøen.

Rejer i Skagerrak og norsk del af Nordsøen

Fiskerimuligheder for rejer i Skagerrak er i forordning om fiskerimuligheder for 2023 fastsat til 1.350 tons i Skagerrak i afventning af opdateret rådgivning. Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har den 9. juni 2023 fremlagt en ny rådgivning for rejer i Skagerrak og norsk del af Nordsøen. ICES rådgiver for perioden 1. juli 2023 til 30. juni 2024 om, at fangster samlet for de to områder ikke må overstige 5.125 tons med anvendelse af EU/Norges langsigtede forvaltningsstrategi.

EU og Norge konsulterer om fastsættelsen af fiskerimuligheder på grundlag af rådgivningen fra ICES. Kommissionens forslag er derfor uden tal i afventning af drøftelserne mellem EU og Norge, som finder sted den 13. juni 2023.

³ TAC = Total Allowable Catches = Samlede Tilladte Fangstmængder.

EU og Norge vil i dette års konsultationer forsøge at blive enige om at omlægge forvaltningen og rådgivningen for rejer, så den forvaltes inden for et forskudt kvoteår fra 1. juli til 30. juni.

Andre elementer

Forslaget og Kommissionens supplerende non paper indeholder også en række andre elementer. Blandt disse kan fremhæves, at forslaget indeholder fastsættelse af TAC for brisling i Den Engelske Kanal fra 1. juli 2023 til 30. juni 2024 og en foreløbig TAC for ansjos i De Iberiske Farvande i afventning af ICES' offentliggørelse af sin videnskabelige rådgivning for denne bestand. Endvidere indeholder forslaget visse bestemmelser, som implementerer regler, vedtaget inden for rammerne af regionale fiskeriforvaltningsorganisationer, herunder ICCAT (Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet). Endelig indeholder forslaget bestemmelser om, at medlemsstaterne skal undlade at anvende år-til-år fleksibilitet for visse bestande, herunder byrkelange i Skagerrak/Kattegat og rejer i Nordsøen med henvisning til bestandssituationen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

Fastsættelse af fiskerimuligheder har erhvervsøkonomiske konsekvenser. For brisling må forventes betydeligt øgede fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/ Kattegat, sammenlignet med fiskeriåret 2022/2023, hvilket vil få positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil derudover også afhænge af blandt andet udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse afleder selvsagt erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for berørte bestande.

Høring

Sagen har været i høring i §5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) støtter at kvoterne for brisling fastsættes i overensstemmelse med den videnskabelige rådgivning. DFPO er generelt undrende over rådgivningen på rejer. Sidste år var kvoten på 12.000 tons i løbet af 2023, hvor man nu har en rådgivning, der giver mulighed for at fange ca. 5.000 tons. Det er en voldsom ændring. Generelt stiller DFPO spørgsmålstejn ved ICES rådgivningen, hvor man i år har ændret referencepunkterne. Hvis det er det bedste videnskabelige grundlag, så måtte fiskerne leve med det. Men DFPO mente, at der var for meget elasticitet i rådgivningen, hvorfor det var svært for fiskerne at planlægge fiskeriet. Det er vigtigt, at fiskerne kan følge med. DFPO foreslår i stedet, at kvoten fastsættes til 10.000 tons, hvilket fortsat vil skabe en 30 pct. stigning i gydebiomassen. DFPO undrer sig ligeledes over, at ICES arbejder autonomt, når der allerede er en forvaltningsstrategi mellem EU og Norge. ICES' arbejde har ingen sammenhæng med det arbejde, der er lavet de sidste par år.

DFPO er uforstående over for Kommissionens tilgang til år til år fleksibilitet. Kommissionen ønsker ikke, at det bliver anvendt, når bestande er under grænseværdien. DFPO understregede vigtigheden af år til år fleksibilitet, da det var et værktøj til at overholde landingsforpligtelsen. Det er blevet almindeligt, at man undlader at bruge det. DFPO satte i den sammenhæng spørgsmålstegn ved, at man bruger energi på fleksibilitet for byrkelange. Der er tale om meget små mængder (200 kg) og ligeledes en art, der ofte optræder som uundgåelig bifangst. DFPO mener at Kommissionen i stedet burde fokusere energien på noget andet.

Danmarks Pelagiske Producent Organisation (DPPO) og Marine Ingredients Denmark (MID) støtter DFPO's bemærkninger om år til år fleksibilitet. Det er et værktøj, der er lavet til at overholde landingspligten. MID understreger, at brisling er en vigtig art, og støtter at kvoten bliver fastsat i overensstemmelse med den videnskabelige rådgivning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt støtte til Kommissionens forslag i Rådet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det generelt vigtigt, at fiskeriet sker på baggrund af den bedste videnskabelige rådgivning, herunder at fiskeriet sker i overensstemmelse med princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), og at fiskerimulighederne for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat og rejer i Skagerrak og i norsk del af Nordsøen fastsættes i overensstemmelse hermed.

Regeringen finder, at der for brisling bør fastsættes fleksibilitet fra Skagerrak/Kattegat ud i Nordsøen, så det er muligt at fiske Skagerrak/Kattegat kvoten i Nordsøen som hidtil med henblik på at sikre en bedre kvoteforvaltning. Desuden er det vigtigt, at fiskeriet efter brisling kan påbegyndes 1. juli 2023, da hovedsæsonen for fiskeriet er i 2. halvår.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. maj 2023 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 30. maj 2023 for så vidt angår brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. maj 2023.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.